

FOKUS

Inkompetente chefer
kostede SKAT milliarder:

Ledelse på afveje

► SIDE 14

+

Google
afliver
cookies

► SIDE 22

Ja til OK21

91,6% af PROSA/Offentligs medlemmer har stemt for statens overenskomst, der sikrer en lønstigning på i alt 4,42% i den treårige overenskomstperiode. "Det er en tilfredsstillende overenskomst i konteksten af coronakrisen", siger forbundssekretær Morten Rønne.

14

Ledelse på afveje

Fejlslagne it-systemer er ikke hovedårsagen til, at SKAT har mistet milliarder i tabte indtægter. Det er inkompetent ledelse. Sådan lyder konklusionen i en ny bog fra datalog og jurist Jep Loft, der fra sin position i både Mærsk Data, IBM og KMD har været tæt på beslutningerne.

Prosladet, Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V, telefon 33 36 41 41 [prosladet@prosa.dk]

Redaktion: Ansvarshavende redaktør Ole Hoff-Lund [ohl@prosa.dk] og journalist Stine Nysten [sny@prosa.dk] **Udkommer næste gang:** 14. juni. Deadline for debatindlæg: 19. maj.

Redaktionsudvalg: Christian A. Christensen (formand), Peter Ussing, Dorte Hoffmann og Erik Dahl Klausen [redaktionsudvalg@lister.prosa.dk]

Annoncer: DG Media **Design og grafisk produktion:** vahle+nikolaisen **Forsideillustration:** Magnus Møller

<FUNFACT>

7,3%

Andelen af lønmodtagere, der har været udsat for mobning på arbejdspladsen det seneste år.

6,2%

Andel, der har oplevet diskrimination på arbejdet – mange på grund af køn og etnicitet.

KILDE: VIVE - DET NATIONALE FORSKNINGS- OG ANALYSE-CENTER FOR VELFÆRD

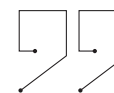
TEMA

Cookien er død

Internettet er i færd med at gennemgå en revolution. Næste år dør tredjepartscookies helt, når Google som den sidste store browserproducent udfaser dem fra verdens mest populære browser, Chrome. Men det betyder ikke, at Google holder op med at tracke vores færden. Det kommer blot til at ske ved hjælp af Federated Learning on Cohorts (FLoC).

ILLUSTRATION: MIKKEL HENSEL

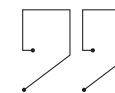

Google er blevet en invasiv art

– Signe Sophus Lai, kommunikationsforsker, København Universitet

22

- 04 Logning**
Er nye logningsregler en håndsrekning til forbrydere eller totalovervågning?
- 08 Dagpenge**
Fagbevægelsen kræver markante forbedringer af dagpengesystemet.
- 12 Uddannelse**
Den århusianske studenteratellit Delphini-1 er styrtet ned ved Tasmanien.
- 24 Tracking**
Danske forskere kortlægger Googles dataindsamling.
- 32 Arbejdsliv**
Sådan står du bedst, hvis du siger op på dit arbejde.

Digitalisering skal have afsæt i menneskelige behov og ikke i økonomisk ressourceoptimering

– Kim Escherich, tech-etisk rådgiver

10

Regeringen vil udvide masseovervågning

Danskerne er i årevis blevet ulovligt overvåget via telelogning. Det registreres, hvem du har ringet og sms'et til, og mastedata viser, hvor du befandt dig imens. Oplysningerne gemmes, og politiet kan få adgang til dem med en retskendelse. Oplysninger om så mange og om så meget, at EU-Domstolen gennem flere kendelser har fastslået, at det er ulovligt og krænker vores grundlæggende rettigheder som borgere.

Justitsminister Nick Hækkerup (S) præsenterede 24. marts en skitse til en ny logningslov, der skal formuleres endeligt i efteråret. Siden den første EU-dom har der været en markant politisk uvilje til at rette op på lovgivningen og justere logningsdirektivet, så det respekterer privatlivets fred, beskytter personoplysninger og følger EU-dommene. Derfor er det selvfølgelig positivt, at justitsministeren nu langt om længe kommer med et udspil.

Det er bare rigtig ærgerligt, at udspillet slet ikke gør op med masseovervågningen. Lovskitsen opridses i stedet et system, hvor overvågningen udvides til, at mastedata fra inaktive mobiltelefoner også skal gemmes i et år. Så er du som udgangspunkt totalovervåget, hvis du har en mobiltelefon. Dertil kommer logning af IP-adresser, så din færden på internettet med din mobiltelefon også overvåges. Til gengæld gør lovskitsen det marginalt sværere for politiet at tilgå overvågningen.

Men det er den forkerte vej rundt. Retssikkerhedsmæssigt bør overvågningen være betinget af en retskendelse, så masseovervågning undgås. Til gengæld kan det overvejes, om det skal være nemmere at få retskendelsen og udvide den til eventuelt også at dække den mistænkte netværk. Det vil stadig resultere i langt

mindre overvågning. Det væsentlige er, at der bliver taget konkret stilling til den enkelte sag. Hermed er vi ude over grundindstillingen om, at vi alle skal overvåges.

Nick Hækkerup har flere gange understreget, at han helst ser masseovervågningen fortsætte som i dag. I pressemeddelelsen om lovskitsen står der også, at det skal danne grundlag for at arbejde mod at fremsætte et lovforslag, "der i videst omfang udnytter de muligheder, som EU-retten giver for at benytte logning til kriminalitetsbekæmpelse". Tanken er, at hvis vi overvåger alle, har vi de bedste forudsætninger for at fange den ene, der helt uden forudgående mistanke begår en forbrydelse.

Hvis vi kun overvåger dem, som vi på forhånd mistænker, får vi i sagens natur mindre data at gøre godt med. Til gengæld overvåges hele befolkningens færden og kontakter ikke, og samtidig betyder det, at der er mindre data, der kan drages forkerte konklusioner ud fra. Hvis du kun bliver overvåget, hvis der er en grund til det, mindsker det for eksempel risikoen for, at du bliver anklaget for en forbrydelse, fordi du ifølge din telefon har været det

forkerte sted på det forkerte tidspunkt.

Så selv om der er et legitimt ønske om at fange så mange kriminelle som muligt, er det min opfattelse, at privatliv og rettigheder bør have større vægt, og at vi skal undgå forsøgene på at fortsætte og udvide udifferentieret masseovervågning. ▀

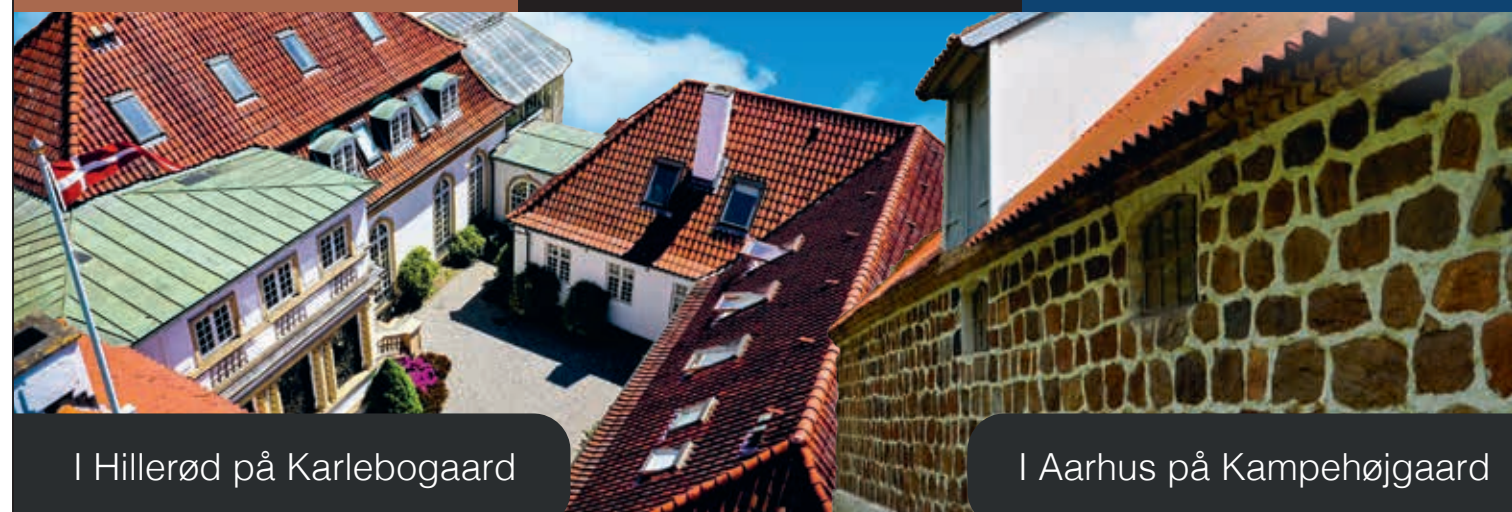
GOOGLE ER EN INVASIV ART

Overvågningen er blevet så omfattende, at ingen almindelige mennesker kan overskue den. Læs side 30.

Du er som udgangspunkt totalovervåget, hvis du har en mobiltelefon

GENÅBNING FOR IT-KURSER MED FYSISK TILSTEDEVÆRELSE

I Hillerød på Karlebogaard

I Aarhus på Kampehøjgaard

COVID-19 forholdsregler

Berøringsfri håndspritdispensere i receptionen og i fællesområder, samt håndsprit i alle kursuslokaler.

Vi udleverer gratis mundbind, og beder alle bære mundbind/visir, når man ikke sidder ned eller er udenfor.

Vi har høj hygienjestandard og afspritter løbende fælles kontaktflader, så du kan deltage trygt på kursus.

Frokost er portionsanrettet, der er god mulighed for at holde afstand, og du kan altid vælge remote deltagelse.

Læs mere om vores tiltag på www.superusers.dk/covid19info

Få ekstra rabat på dit næste kursus!

Få rabat til du og dine kolleger, næste gang I skal på IT-kursus hos SuperUsers.

KURSUSKLIPPEKORT - køb mere end 20 kursusdage samlet og få op til 100% flere kursusdage, end I betaler for.

CERTIFICERINGSPAKKER - få op til 40% rabat på kurser, når du bestiller en certificeringspakke inkl. eksamener.

SA TRAINING VOUCHERS - deltag gratis på Microsoft-kurser med Microsoft vouchers.

SUPERUSERS

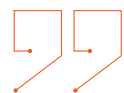
Tlf. 48 28 07 06 - super@superusers.dk

Karlebovej 91 - 3400 Hillerød - Karlebogaard

Krajbjergvej 3 - 8541 Skødstrup - Kampehøjgaard

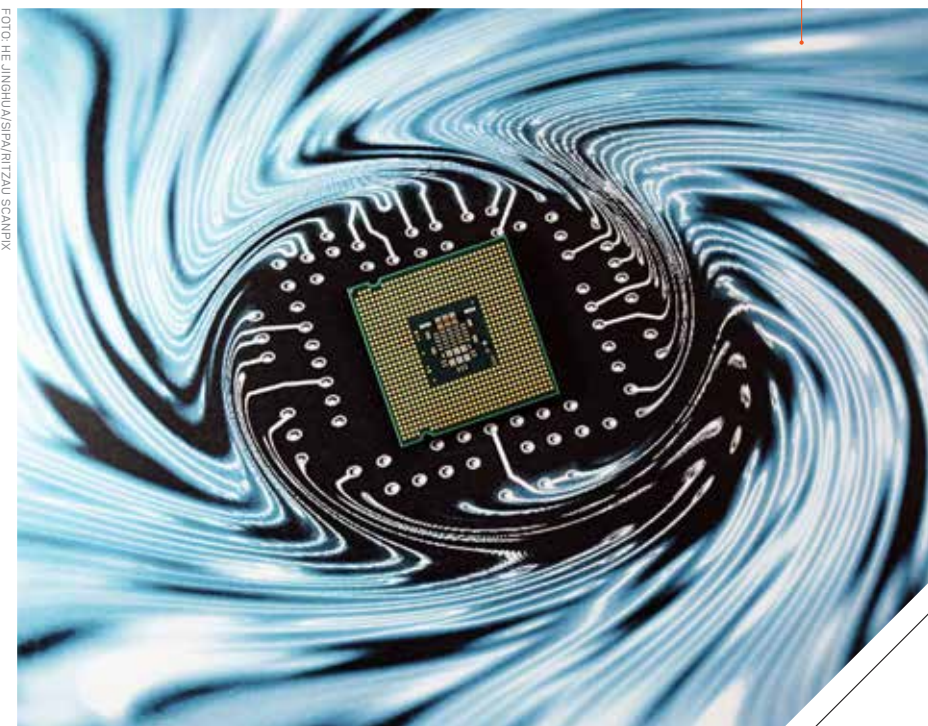
www.superusers.dk

- / COMPUTERCHIPS
- / HJEMMEARBEJDE
- / BORGERFORSLAG
- / IT-UDVALG

Vi står midt i den perfekte storm

— Neil Campling, tech-analytiker i Mirabaud

<COMPUTERCHIPS>

Global mangel på chips

Verdens største producenter af mobiltelefoner, spilkonsoller og elbiler er alle ramt af ét altoverskyggende problem: En global mangel på computerchips. Efterspørgslen er **eksploderet under coronapandemien**, og producenterne kan ganske enkelt ikke følge med, skriver The Guardian.

Et par eksempler: Apple var sidste år nødt til at udskyde lanceringen af iPhone 12 med henvisning til manglen på computerchips. Bilproducenterne Ford og General Motors forudser begge tab på 2-2,5 milliarder dollar, fordi elbilerne ikke kan komme hurtigt nok ud fra fabrikkerne. Microsoft og Sony kan ikke levere nok Playstation 5 og Xbox til at følge med efterspørgslen.

Selv ikke Samsung, der er verdens næststørste producent af computerchips, kan dække sit eget behov og advarer om, at de formentlig må udskyde flere af sine kommende produkter.

Imens stiger priserne på computerchips, og manglen ventes at fortsætte et år eller to endnu, siger Neil Campling, der er tech-analytiker i den schweiziske investeringsbank Mirabaud.

“Chips betyder alt. Efterspørgslen er rykket op på et nyt niveau, som producenterne ikke kan levere på. Alle er i krise, og det bliver værre”, siger Neil Campling til The Guardian. ▀

<OPHAVSRET>

Google vinder over Oracle

USA's højesteret har afgjort en årelang strid om Googles ret til at bruge Java-software fra Oracle til udviklingen af styresystemet Android – uden at betale for det. Seks af de otte dommere mener ikke, at Google overtrådte ophavsretten. Dermed slipper Google for at aflevere milliarder af dollar i kompensation til Oracle, som raser over afgørelsen.

“De stjal Java og brugte et årti på retssager, som kun en monopolist er i stand til. Denne adfærd er lige præcis årsagen til, at tilsynsmyndigheder overalt i verden undersøger Googles forretningsmodel”, siger Dorian Daley, der er vicepræsident og juridisk chef hos Oracle. ▀

Læs **TEMA** side 22-31

<UDDANNELSE>

Kunstig intelligens til folket

Det finske koncept Elements of AI, der har til formål at uddanne den brede befolkning til at forstå anvendelsesmulighederne med kunstig intelligens, er nu kommet til Danmark.

Det gratis onlinekursus er udviklet af Helsinki Universitet og blev i 2019 tilbudt til alle europæiske lande af det finske EU-formandskab. Det er Datalogisk Institut ved Københavns Universitet, som er akademisk partner, og kurset er estimeret til at vare omtrent 30 timer.

Læs mere på elementsofai.dk ▀

62

En undersøgelse blandt 3.800 medarbejdere i 20 private og offentlige virksomheder viser, at medarbejdernes selvoplevede trivsel er faldet fra indeks 72 til indeks 62 i perioden maj 2020 til februar 2021. Tal under indeks 50 indikerer langvarig stressbelastning og risiko for depression. Kilde: Center for Ledelse

Tekst >
Ole Hoff-Lund

<NEDLUKNING>

Dårlig trivsel bekymrer

Den mentale sundhed blandt medarbejderne i en række danske virksomheder er presset efter et år med **nedlukning, hjemmearbejde og usikkerhed**. En stor undersøgelse fra Center for Ledelse viser, at trivslen styrtdykker.

“Der er tegn på, at vi skal være bekymrede over udviklingen. Fortsætter det i samme retning, nærmer vi os en grænse for, hvornår vi begynder at se stress og depression i udpræget grad”, siger seniorrådgiver Lars Hemmingsen til Finans.

Undersøgelsen bygger på verdenssundhedsorganisationen WHO's metode til at måle mental sundhed.

Samtidig presser erhvervslivet på for, at det fremover bliver muligt at pålægge medarbejderne at arbejde hjemme flere dage om ugen. Nogle virksomheder har brugt coronakrisen til at skære på antallet af lokaler, så alle medarbejdere ikke kan møde ind samtidig.

Og den udvikling er farlig, mener PROSAs formand Niels Bertelsen.

“Hvis det bliver en måde at arbejde på i almindelighed, skal der være mere ordnede forhold, og det skal først og fremmest være baseret på frivillighed. Der skal en hel ny aftale på plads for at sikre, at det kan fungere på forsvarlig vis både psykisk og fysisk”, siger Niels Bertelsen til IT Watch. ▀

<IT-SYSTEMER>

It-udvalg skal hjælpe SKAT

Regeringen har nedsat et ekspertudvalg med en række profiler fra it-branchen, der skal hjælpe med at håndtere de it-problemer, som skattevæsenet har kæmpet med i årevis.

Ekspertudvalget skal senest i marts 2022 give anbefalinger til bedre styring på it-området samt principper for digitaliseringsklar lovgivning og regelforenkling. Udvalget ledes af Merete Eldrup, bestyrelsesformand for Nykredit og Københavns Universitet.

“Et velfungerende skattevæsen med dertilhørende velfungerende it-systemer er essentielt for fortsat at sikre finansieringen af det danske velfærdssamfund”, siger Merete Eldrup. ▀

Læs **FOKUS** side 14-19

<SOFTWARE>

Borgerforslag om fri software

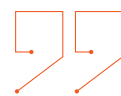
0 1 0 0 1 1 1 1
1 0 1 0 1 1 1 0
0 0 1 1 0 0 0 1
1 1 1 0 1 0 0 0
1 1 0 0 1 1 0 1
0 0 1 0 0 0 1 1

Hvorfor bliver software, der er finansieret med offentlige midler, ikke udgivet som fri software? Det spørgsmål stiller en gruppe borgere i et nyt borgerforslag, der skal samle 50.000 underskrifter inden 17. oktober for at blive behandlet i Folketinget.

“Offentligt finansieret software udviklet for den offentlige sektor skal gøres offentligt tilgængeligt under en fri og open source-softwarelicens. Hvis det er offentlige penge, så bør koden ligeledes være offentligt tilgængelig”, hedder det i forslaget. Læs mere på borgerforslag.dk ▀

“Det er en håndsrækning til forbryderne, som EU-domstolen har givet”

Justitsminister Nick Hækkerup (S), da han 24. marts fremlagde en lovskitse til, hvordan logningsreglerne kan ændres, så de holder sig inden for EU-retten. EU-domstolen har gentagne gange erklæret den generelle logning af alle borgere ulovlig.

PROSA har foreslået en solidarisk løsning, hvor medlemmer skal kunne købe sig til en højere dækning

– Niels Bertelsen, forbundsformand i PROSA

EFTERUDDANNELSE ØGER INNOVATION

Virksomheder bliver mere innovative og konkurrencedygtige ved at tilbyde sine medarbejdere efteruddannelse på master- eller diplomniveau. Det viser et nyt studie fra Aalborg University Business School.

”Succesfuld innovation kan være en betydelig faktor, når en virksomhed vil øge sin konkurrencedygtighed”, siger ph.d.-studerende Jesper Eriksen, der er en af forskerne bag det nye studie.

01001111
10101110
00110001
11101000
11001101
00100011

[14%]

Så meget højere er sandsynligheden for, at en virksomhed succesfuldt innoverer, hvis dens ansatte efteruddanner sig på master- eller diplomniveau, viser studiet, der bygger på registerdata for danske virksomheder og individer samt et spørgeskema udsendt til virksomheder i Danmark i perioden 2007-2015.

<ARBEJDSLØSHED>

Krav om højere dagpengesats

Op til 4.000 kroner mere om måneden til ledige, der har været medlem af en a-kasse i mindst fire år.

Sådan lyder forslaget fra de mere end 60 fagforeninger, der er med i Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH) – herunder også PROSA. Baggrunden er, at værdien af dagpengene nu er så voldsomt forringet, at de kun udgør halvdelen af en typisk indtægt, hvis man mister sit arbejde.

– Den hårfine balance mellem fleksibilitet for arbejdsgiverne og tryghed for lønmodtagerne, som den danske arbejdsmarkedsmodel hviler på, er i alvorlig fare, siger Niels Bertelsen, der er formand for PROSA.

Den andel af indkomsten, dagpengemodtagere kan få i tilfælde af arbejdsløshed, er for en FH-lønmodtager faldet fra 57 procent i midten af 1990'erne til 47 procent i dag. Det svarer til godt 4.000 kroner mindre om måneden. Således har hele 860.000 a-kassemedlemmer, svarende til halvdelen af de forsikrede medlemmer, i dag udsigt til mindst at få halveret deres indkomst, hvis de kommer på dagpenge.

En så lav kompensationsgrad er urimelig over for de mange mennesker, der i årevis har indbetalt til arbejdsløshedsforsikringen og har en berettiget forventning om at være rimeligt sikret økonomisk, hvis de rammes af ledighed, mener fagforeningerne.

Derfor lancerer et samlet FH, der repræsenterer 1,3 millioner lønmodtagere, udspillet 'Mere tryghed til lønmodtagerne', som lægger op til, at alle, der har været beskæftiget i to ud af de seneste tre år, får mere i dagpenge i de første tre måneder som ledig: Op til 2.000 kroner mere om

måneden, hvis de har været medlem af en a-kasse i to år, og op til 4.000 kroner mere, hvis de har været medlem i mindst fire år.

Det fælles FH-udspil er et godt sted at starte, men derudover er der brug for nytænkning, mener Niels Bertelsen. FH's forslag løser nemlig ikke problemet med den lave dækning for de højtlønnede.

– Derfor har PROSA foreslået en solidarisk løsning, hvor medlemmer skal kunne købe sig til en højere dækning inden for a-kassens rammer ved at betale et højere statsbidrag, således at man kan købe sig op på de 90 procents dækning, som egentlig er grundtanken i dagpengesystemet. Og så skal der findes en løsning for de nyuddannede, så de igen kan få en sats, som gør det attraktivt at blive medlem af en a-kasse, siger han.

Udhulingen af dagpengene kan nemlig også mærkes på medlemstallet i a-kasserne. For tyve år siden var cirka 84 procent af lønmodtagerne medlem af en a-kasse. I dag er det 78 procent. Faldet svarer til cirka 160.000 medlemmer samt tabte kontingentkroner for staten på en halv milliard kroner årligt.

Ifølge Lizette Risgaard, der er formand for FH, betyder udviklingen, at færre og færre af dem, som er på arbejdsmarkedet i dag, kan se fidusen i en a-kasse.

– Hvis vi bare lader udviklingen fortsætte, kan det altså være enormt farligt for modellens økonomiske bæredygtighed. Så det er fem minutter i tolv for politikerne at genoprette balancen for både lønmodtagerne, virksomhederne og resten af samfundet, siger hun.

Du kan læse hele udspillet på fko.dk

<TEKNOLOGI>

Googlebriller og klimaforandringer

Klimaforandringer, googlebriller, fertilitetsbehandling, genmodificerede fødevarer, digitalisering og postfaktualitet er blandt de mange aktuelle eksempler på, hvordan videnskab og teknologi påvirker samfundsforholdene stærkere end nogensinde før og er vævet sammen på kryds og tværs.

I en ny bog af Peter Danholt, lektor på institut for kommunikation og kultur ved Aarhus Universitet, og Christopher Gad, lektor på IT-universitetet i København, giver en række eksperter deres bud på, hvordan videnskab og teknologi er blevet definerende for mennesker i det 21. århundrede.

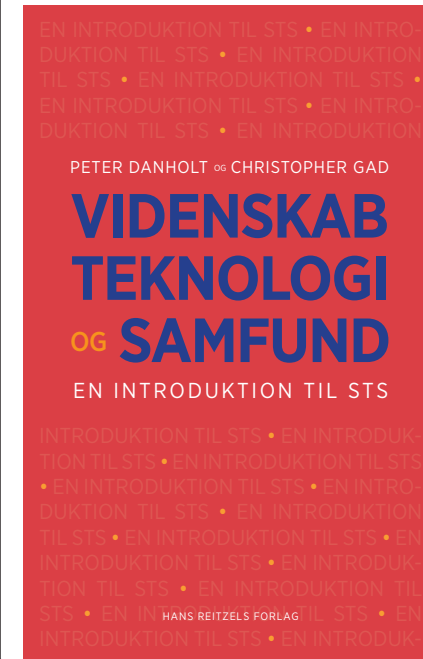
Som forskningsfelt er Videnskabs- og Teknologistudier (STS) et forholdsvist ungt område, der undersøger, hvordan videnskab, samfund og teknologi samskabes. I 1990'erne blev grundidéerne i STS af mange opfattet som provokerende, og tanken om, at informationsteknologi skulle få en så markant betydning i samfundet, var nogle steder svær at tage alvorligt.

”For en ny generation, der er vokset op med en smartphone, er det ikke synderligt provokerende at påpege, at denne teknologi spiller en definerende rolle for deres sociale liv. Det er nemt at glemme, at en sådan påstand for 20 år siden udtrykte en lettere marginaliseret og aparte teknologiforståelse inden for human- og samfundsvidenskaberne”, skriver Peter Danholt og Christopher Gad i forordet.

Bogen rummer bidrag fra 15 førende danske STS-forskere, som på hver deres felt sætter rammen for teknologiforståelsen i et større samfundsperspektiv.

”Efter Snowden-affæren har kvaliteten af teknologidebatten i Danmark hævet sig markant, og mere nuancerede forståelser for teknologiens og videnskabens rolle har vundet frem, selv om den teknologikritiske sans blandt politikere og beslutningstagere måske stadig lader en del tilbage at ønske”, skriver Peter Danholt og Christopher Gad i forordet.

Peter Danholt & Christopher Gad:
”Videnskab, teknologi og samfund”
352 sider, 350 kroner
Udkommet på Hans Reitzels Forlag

Frankensteins digitale monster

Kim Escherich
Tech-etisk rådgiver

D efteråret var min kone på en tur til Helsinki med sin 76-årige mor og blev dér stoppet af politiet, som erklærede, at de ville klippe pladerne af bilen.

Da hun spurgte om årsagen, forklarede betjenten – som i øvrigt behandlede de to pæne mønsterborgere som narkopushere – at det vidste han ikke, men at “systemet” sagde, at han skulle.

Min kone ringede hjem i let panik, og jeg begyndte en søgning efter årsagen. En regning på registreringsafgift var gået to dage over tid, men det virkede ikke logisk, at den var årsagen. Motorregistret og Skat udviste heller ikke ubetalte regninger. Et tilbud om at betale den eneste identificerbare regning på stedet blev prompte afvist, så pladerne blev klippet, og de to måtte tage toget de 150 kilometer hjem.

Bilen blev holdende i 14 dage. De fire første, fordi Skat først kan se en betaling på kontoen fire dage efter indbetaling. Men senere fandt vi ud af, at den egentlige årsag var en mindre regning fra 2017, som var endt i et sort hul hos Gældsstyrelsen. Et sted, hvor man KUN kan få oplyst, hvad man skylder, hvis man kontakter dem telefonisk i deres telefontid.

Blot én hændelse i en verden, hvor selvsamme Gældsstyrelse altid sender mails til ens inbox med titlen “Vigtig information” (sidst var jeg lige ved at få et hjerteanfald og måtte bøvle med e-boks for at finde ud af, at jeg skyldte 58 kroner). Eller hvor ansøgninger om tilskud til energiforbedringer i hjemmet er en form for lotteri, hvor man er nødt til at tage en fridag og vente i en uendelig kø i det digitale tilskudslosteri for at konstatere, at alle pengene er væk, når det bliver ens tur 13 timer senere.

Det virker ofte som om, nogen i familie med Frankenstein har skabt et digitalt monster, som gør os frustrerede, fragmenterede, fremmedgjorte, fjendtlige og fjerner fornuf-ten (6F-syndromet). Så vi må nok nedbrænde landsbyen og skrive det nye manifest for offentlig digitalisering.

I dét manifest skal stå, at digitalisering skal have afsæt i menneskelige behov og ikke i økonomisk resourceoptimering. Borgeren skal altid have følelsen af at kunne møde et rigtigt menneske eller i det mindste kunne kaste en livline til et.

Mennesket, du møder som borger, skal kunne udvise ansvarlighed, kende til sammenhængene, kunne tale dit sprog, tage decentrale beslutninger og forstå, hvorfor systemerne gør, som de gør. Og systemerne skal

hænge sammen uden sorte digitale huller. Digital kompleksitet, hvor borgerne føler 6F-syndromet, straffes med dagbøder, indtil normalt begavede borgere forstår systemerne.

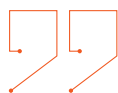
Lad os opfinde en Turingtest for digitalisering, hvor 99 procent af borgerne skal forstå et system, før det må implementeres. Vi starter med tidsbestilling til vaccination.

Og så skal vi etablere en Styrelse for Digital Fornuft & Filosofi, der kun måles på

borgerglæde og har som den eneste opgave at undgå digitalisering, indtil den er meningsfuld.

Det bliver dyrt, tænker du? Og ja, det bliver helvedes dyrt. Men tænk hvis vi kunne fjerne enhver form for digital frustration for den enkelte borger og omsætte den til positiv, kærlig og bæredygtig energi i stedet.

Dét ville virkelig rykke. ▀

Vi må nok nedbrænde landsbyen og skrive det nye manifest for offentlig digitalisering

IT-BRANCHENS DILEMMAER
I næste nummer skriver it-journalist og forfatter Dorte Toft om nogle af de dilemmaer, som it-branchen står i.

TILMELD DIG NU

KEA.DK/IT-SIKKERHED-D

VIL DU
SIKRE DIN
VIRKSOMHED MOD
IT-TRUSLER?

LÆS DIPLOM I IT-SIKKERHED

VED SIDEN AF DIT JOB

Arbejder du både med netværk og programmering, og vil du have papir på dine kompetencer – eller bygge videre på din uddannelse som Datamatiker eller IT-teknolog? Så tag en efteruddannelse på deltid i IT-sikkerhed.

Holdstart

- D. 31/08: Softwaresikkerhed
- D. 02/09: Videregående sikkerhed IT-governance
- D. 28/10: Netværkspenetrationstest
- D. 30/11: SIEM og loganalyse

STYRK DIN VIDEN OG KUNNEN

Nenad Dragic, uddannet i Diplom i IT-sikkerhed fra KEA
Compliance Manager, BEC

Studerende
på Aarhus Universitets Institut
for Fysik og Astronomi.

Søndag den 14. marts
styrkede **studentersatellitten**
Delphini-1 ned sydvest for
Tasmanien – en del måneder
senere end forventet.

Den lille Cubesat på 10x10x10
centimeter har løbende sendt
billeder hjem, men kom til sidst
så langt ned i **jordatmosfærens**
tættere lag, at den brændte op.

Hvornår mistede I kontakten?

HDet kan ikke bestemmes præcist. Ifølge beregningerne var det sydvest for Tasmanien den 14. marts klokken 19:58, hvor de vagthavende studerende fra kontrolcenteret på Institut for Fysik og Astronomi forgæves forsøgte at kontakte satellitten. Men datoen var ganske passende. Den 14. marts er Pi-Day, fordi datoen er de første cifre i tallet pi. Det er også Albert Einsteins fødselsdag, og det er den dag, hvor Stephen Hawking døde.

Hvorfor styrkede den ned?

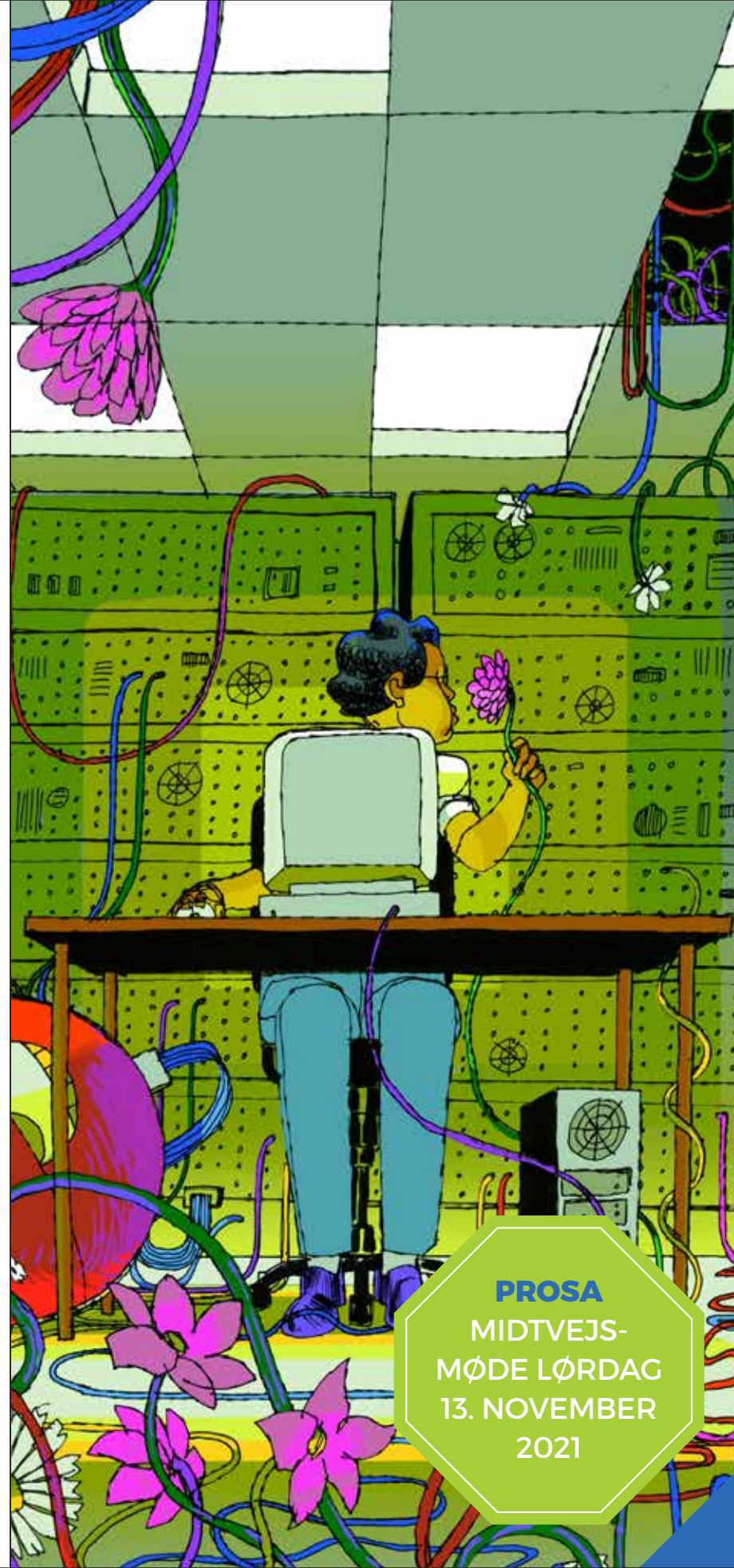
Afslutningen var forudset, men den holdt sig i kredsløb om Jorden en del måneder længere end forventet, fordi Solen var så venlig at holde sig i ro i et længe-revarende solminimum, så solaktiviteten ikke fik atmosfæren til at koge op og øge luftmolekylernes opbremsning af satellitten. Hvis nogen har været så heldig at se Delphini-1 på den sidste tur ned igennem atmosfæren, har det været noget af et show. Selvom satellitten blot vejede et kilo, havde den på grund af den store hastighed i banen lige så stor en kinetisk energi som en IC3 togstamme med 100 km/t.

Har den leveret, hvad den skulle?

Delphini-1 har været et ekstremt succesrigt projekt for de involverede studerende og medarbejdere på Aarhus Universitet. Projektet startede i 2016 med finansiering og støtte fra Aarhus Universitets Forskningsfond og Institut for Fysik og Astronomi, Institut for Ingeniørkundskab og Institut for Earth Science. Den Europæiske Rumfartsorganisation (ESA) tilbød en gratis opsendelse, hvor satellitten først blev sendt op til Den internationale Rumstation (ISS) og dernæst sendt fra ISS ud i sin egen kredsløbsbane om Jorden den 31. januar 2019. Mere end 50 studerende har været involveret som satellitbyggere, testere og operatører.

Hvad gør I nu?

Champagnen er lagt på køl til den dag, vi kan mødes og fejre Delphini-1. På Aarhus Universitet er man allerede i gang med at planlægge de næste satellitter, som skal bygges og styres af danske studerende i et samarbejde med SDU, IT-universitetet og Aalborg Universitet og en række gymnasier. Det er projekt DISCO, og den første satellit forventes opsendt i sommeren 2022. ▀

PROSA
MIDTVEJS-
MØDE LØRDAG
13. NOVEMBER
2021

HJÆLP OS MED AT GØRE it-faget grønnere

PROSA inviterer alle gode kræfter til klimamødet **Green_IT** den 13. november, hvor vi sammen bidrager til at finde løsninger på klimakrisen.

- > Hvordan kan it-faget trækkes i en mere bæredygtig retning?
- > Hvad kan PROSA gøre for at påvirke it-branchen?
- > Hvordan kan din arbejdsplads bidrage til at nedbringe CO₂-udledningen?

Glæd dig til en dag med debat, foredrag og workshops **lørdag den 13. november**. Vi er i fuld gang med at sammensætte et inspirerende program – men sæt kryds i kalenderen allerede nu.

PROSA
Forbundet af It-professionelle

LEDELSE

PÅ

AF FVVEJ

TEKST

Ole Hoff-Lund

Det er ikke kun fejlslagne it-systemer, der har kostet SKAT milliarder i tabte indtægter. Det er inkompetent ledelse. Det fastslår Jep Loft, der fra sin position i både Mærsk Data, IBM og KMD har været tæt på beslutningerne. I en ny bog tager han **et opgør med den nye ledelseskultur**. "Det farlige ved den nye kultur er, at ledere ikke i tilstrækkelig grad er forpligtet til at have forstand på det, de skal være ledere for", siger Jep Loft, der er uddannet datalog og jurist.

Magnus Møller

FOTO

Dødsdømt fra start

EFI var dødsdømt fra start, fordi man ikke havde styr på kravspecifikationen og fejlvurderede kompleksiteten, siger Søren Lauesen, professor ved IT-Universitetet, til Version2: "Det viste sig, at man skulle programmere 400 gældstyper, der hver havde 600 regler, og så skulle man teste, om systemet håndterede sagerne korrekt. Det var umuligt, og derfor nåede man ikke at teste færdig, før man under politisk pres satte systemet i drift".

Mange af de store skandaler i SKAT, der har kostet statskassen et astronomisk beløb det seneste årti, kunne for en stor dels vedkommende have været undgået, hvis bare de ansvarlige chefer havde lyttet til fagkundskaben.

For selv om den politiske fortælling handler om fejlslagne it-systemer, så er både udbytteskandalen og den manglende inddrivelse af danskernes gæld i langt højere grad et spørgsmål om inkompetent ledelse, der har mistet jordforbindelsen.

Sådan lyder det fra Jep Loft, der for tre år siden gik på pension efter en lang karriere med chefstillinger i både A.P. Møller, Mærsk Data, IBM og senest KMD, der i årevis har været statens leverandør af store og komplekse it-systemer.

I en ny bog "Ledelse på Afveje", som Jep Loft har skrevet sammen med sin gamle studiekammerat, professor Peter Harder, sætter han fokus på en uheldig udvikling, hvor magt og indsigt er blevet skilt ad, og hvor det er svært – hvis ikke umuligt – for de menige medarbejdere at råbe ledelsen op.

– Der er opstået en ny ledelseskultur, som fører til unødvendige og somme tider katastrofale fejl, som kan være umulige at bremse. Det farlige ved den nye kultur er, at ledere ikke i

Med erfaring fra en stribe store danske virksomheder retter Jep Loft en hård kritik mod den nye ledelseskultur, der skubber fagligheden i baggrunden og fører til katastrofale beslutninger.

It-systemer bliver ikke nedslidt. Jo længere de har kørt, jo mere fejlfri er de

tilstrækkelig grad er forpligtet til at have forstand på det, de skal være ledere for, siger Jep Loft.

Da Jep Loft i 2016 ankom til KMD, havde SKAT netop opsagt kontrakten om et fælles inddrivelsessystem (EFI), der gentagne gange blev forsinket og fordyret. Men det skyldtes i høj grad, at myndighederne ikke selv kunne overskue processen og satte for store skibe i søen, mener Jep Loft.

– Lukningen af EFI er et eksempel på, hvordan en ledelse, der er uden faglig fundering, kan skabe katastrofer, siger Jep Loft, der vurderer, at skandalerne i SKAT samlet set har kostet skatteyderne over 100 milliarder kroner.

– Da man valgte at skrotte EFI, kørte systemet faktisk fint. Kammeradvokaten havde påpeget nogle forhold, der stred mod loven, men de kunne let have været håndteret. Men den historie er ikke populær i de politiske kredse, lyder det fra Jep Loft, der er uddannet cand. scient. i matematik og datalogi.

Magt og mangel på indsigt

Kritikken af ledelsen i SKAT står ikke alene. Bogen stiller også skarpt på IBM og A.P. Møller-Mærsk samt universiteterne og sundhedsvæsenet.

Det var en politisk beslutning, at it-systemet EFI skulle skrottes for enhver pris, mener Jep Loft.

Fællestrækkene er, at virksomhedsledelsen har distanceret sig fra de medarbejdere, der har forstand på kerneforretningen. Ind er kommet abstrakte størrelser som strategier, visioner og performance, og man har taget beslutningskraften fra dem, der er tæt på de daglige problemer.

Gennem sit arbejdsliv har han mødt ledelser, som efter hans mening har forvoldt betydelig skade på virksomheden og skabt stor frustration blandt medarbejderne.

– Det nye ledelsesrum har gjort det muligt og tilladeligt at træffe beslutninger uden at have det nødvendige faglige grundlag. De garvede medarbejdere med høj faglig stolthed og indsigt bliver skiftet ud, og managementkulturen tager over, siger Jep Loft.

Da Mærsk Data blev overtaget af IBM i 2005, oplevede han, hvordan en unik medarbejderkultur blev smadret i løbet af få år af en topledelse i USA, der ikke havde kendskab til den danske forretning.

– Vi havde udviklere med en enorm faglig viden, som vi havde opbygget på den hårde måde gennem mange år. Men IBM forstod sig ikke særligt meget på drift, support eller videreudvikling af de it-systemer, vi kørte, og ledelsen i IBM Danmark skulle følge regler og procedurer, der kom fra USA. Bureaukratiet var så stærkt, at det gik i opløsning, siger Jep Loft.

Hos A.P. Møller-Mærsk har han også fra nærmeste hold bevidnet, hvordan chefer, der ingen erfaring havde med rederidrift, ændrede på ledelseskulturen i det hæderkronede rederi.

– Det betød for eksempel, at cheferne prioriterede at opfylde et ligegyldigt mål for at opnå deres bonus fremfor at interessere sig for at drive virksomheden fornuftigt, siger Jep Loft.

Skriger til himmelen

Men det er skandalerne i SKAT, der optager Jep Loft mest. Det er også dem, der har haft den største bevågenhed i offentligheden, men ifølge Jep Loft er der mange ting, der ikke er blevet fortalt. Andre ting er fortalt på

en måde, der tjener de politiske interesser og fordrejer de faktiske it-mæssige omstændigheder, mener Jep Loft.

Når det gælder svindelsagen med udbytteskat, hvor statskassen i løbet af sommeren 2015 blev lænset for cirka 13 milliarder kroner, overhørte skatteministeriets departement adskillige advarsler og lod udbetalingerne fortsætte i flere måneder uden at gribe ind. Desuden havde kun to medarbejdere ansvaret for at kontrollere udbetalingerne.

– Det skriger til himmelen, siger Jep Loft.

Han kalder det paradoksalt, at SKAT bruger utroligt mange ressourcer på nidkært at indhente skatter og afgifter fra borgere og virksomheder, mens kassen står på vid gab, når det handler om at udbetale statslige midler.

– Hvis du kigger på antallet af medarbejdere, der passer på statens penge, så står det i skærende kontrast til, hvor mange der kradser penge ind. I min optik bør man have meget større fokus på at sikre, at der ikke udbetales penge uretmæssigt til svindlere. Det peger igen på dårlig ledelse, siger Jep Loft.

Staten takker nej og gælden stiger

Når det gælder EFI, så rækker sagen helt tilbage til 2005, hvor den daværende regering beslutter at afskedige 3.500 medarbejdere i SKAT og erstatte dem med inddrivelsessystemet EFI. Eller sagt på en anden måde: Pante-fogeden blev erstattet af kode.

Efter flere års kamp for at få SKATs indviklede og fint-

maskede regelværk programmeret ind i et vildtvoksende it-system bliver systemet sat i drift i 2013, selv om det ikke er klar. Og to år senere beslutter skatteminister Karsten Lauritzen (V) at aflive EFI og sagsøge KMD – uden at have et andet it-system i baghånden.

Og det er lige her, at det største ledelsesmæssige svigt ligger, mener Jep Loft, som på det tidspunkt

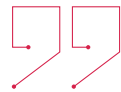
er med i en arbejdsgruppe i KMD, der håndterer den juridisk højspændte sag.

KMD foreslår SKAT at lade dele af EFI køre videre i en tilrettet version, så man fortsat kan inddrive de væsentligste gældsposter og foretage lønindeholdelse.

– EFI var langt om længe blevet et fint system. Jeg ville have beholdt det og taget alle de dele i brug, der rent faktisk virkede godt. Vi kunne have tilrettet systemet

135 milliarder kroner

Så stor var danskernes gæld til det offentlige i 2020 – en stigning på 6 milliarder kroner på ét år. Og selv om EFI's afløser PRSM, som blev indført i 2019, gør fremskridt, så mangler hovedparten af de cirka 800 offentlige kreditorer fortsat at blive koblet på systemet, så de kan inddrive gæld.

Det farlige ved den nye kultur er, at ledere ikke i tilstrækkelig grad er forpligtet til at have forstand på det, de skal være ledere for

med den kode, der allerede virkede, og på den måde have EFI som et sikkerhedsnet for statskassen i en periode, indtil der var udviklet et nyt system, siger Jep Loft.

Han forsøger ad flere kanaler at få møder i stand med SKAT for at præsentere idéen. Desuden sender KMD syv breve til SKAT for at forklare, at store dele af EFI rent faktisk er operationelt og kører fejlfrit.

– Men de var ikke interesserede. Man var ikke engang villig til tage et møde. Det var meget tydeligt, at der ikke var noget ønske om at holde fast i EFI. Det var en politisk beslutning, at det skulle skrottes for enhver pris, siger Jep Loft.

Uden sikkerhedsnettet sker der en eksplosiv stigning i danskernes gæld til det offentlige fra 79 milliarder kroner til 131 milliarder kroner på bare ét år.

– Det ville have været helt uden risiko og så godt som omkostningsfrit at lade KMD gennemføre forslaget om et tilrettet EFI, der genoptog inddrivelsessagerne. Der var ingen saglig grund til at frygte, at det ikke skulle virke. Systemet havde allerede kørt uden programfejl. Men man sagde nej, og det har kostet staten i omegnen af 50 milliarder kroner, fastslår Jep Loft.

Bliver ikke nedslidt

Samtidig anfægter han den forklaring, som den nu fyrede direktør for Udviklings- og Forenklingsstyrelsen i september 2020 afgav til Skattekommissionen, om at "it-systemerne var gamle og nedslidte".

– It-systemer bliver ikke nedslidte. Jo længere de har kørt, jo mere fejlfrie er de, siger Jep Loft.

Statens erstatningskrav mod KMD lød på svimlende 692 millioner kroner – eller lige så meget, som staten havde investeret i EFI gennem årene. Rigsrevisionen havde ellers konkluderet, at skandalen i høj grad skyldtes SKATs egen projektstyring og ikke kvaliteten af KMD's programmer. Også konsulentvirksomheden

Accenture fastslog i en rapport bestilt af SKAT, at KMD's kodearbejde ikke var årsagen til problemerne med EFI.

Sagen endte i 2019 med et forlig, hvor KMD skulle betale 200 millioner kroner i erstatning for "den fejlslagne udvikling af EFI", som skatteministeren beskrev det. Halvdelen af beløbet blev aftalt som en rabat på eksisterende it-kontrakter.

– KMD kunne have gjort mere for at forsvare sig mod statens anklager, men jeg tror, man valgte at acceptere erstatningen for dermed at bevare sit gode forhold til SKAT og muligheden for at få del i udviklingen af fremtidige it-systemer, siger Jep Loft.

En prop i momssvindlen

Det tredje ømme punkt, hvor Jep Loft sætter sin finger, handler om moms. Med en pensioneret lektor fra DTU som underleverandør havde IBM udviklet en model til SKAT, der kan afsløre svindel med negativ moms – et område, der økonomisk set er større end statens udgifter til sundhedsvæsen og skolevæsen tilsammen.

Modellen er bygget på kunstig intelligens (SPSS) og kan på basis af tidligere års data beregne en score for samtlige nye krav på udbetaling af negativ moms og genkende dem, der sandsynligvis handler om fejl eller svindel. Ifølge Jep Loft udbetales 98 procent af alle anmodninger om negativ moms i dag uden kontrol, fordi der er begrænsede personaleressourcer.

– Vi testede vores model, og i løbet af et par år fik vi den trænet, så den kunne udvælge de sager, hvor der med stor sikkerhed var tale om momssvindel, siger Jep Loft.

SKAT brugte den til at udvælge de to procent af kravene, som de havde ressourcer til at kontrollere. IBM foreslog derfor, at systemet automatisk skulle udsende breve til de øvrige virksomheder, der var i søgelyset, og bede om flere informationer, inden den negative moms kunne udbetales.

Det ville ifølge Jep Loft få svindlerne til at flygte over alle bjerge, mens virksomheder med rent mel i posen enten ville indsende yderligere dokumentation eller i værste fald brokke sig højlydt. Men SKAT var ikke interesseret.

– Det ville have betydet, at færre penge kunne ryge ud ad statskassen uden kontrol, og det ville give et ekstra værn mod svindel på et område, hvor der med stor sandsynlighed sker snyd, siger han.

CV

Jep Loft

ALDER: 71 ÅR

UDDANNELSE:

Cand.scient. i matematik og datalogi fra Københavns Universitet 1973. Cand.jur. fra Københavns Universitet 1980.

KARRIERE:

1973-1981: Systemkonsulent i IBM

1981-1998: Ansat i A.P. Møller med chefstillinger i Egypten, USA, Venezuela og Danmark. Prokurist i ejerselskaberne 1912 og Svendborg.

1999-2004: Direktør i Mærsk Datas afdeling for den offentlige sektor.

2005-2016: Business Development Manager i IBM.

2016-2018: Business Development Manager i KMD.

2018- Pension

Formand for Arkitekturoprøret siden 2019. Forfatter til bøgerne "Ledelse på Afveje" (2021) og "Dylan på Dansk" (2020).

Læring af galskaben

For Jep Loft er en af de vigtigste lærdomme fra de mange it-skandaler i det offentlige, at de ansvarlige skal blive bedre til at definere it-projekterne og undlade at skabe de meget store og komplekse systemer.

– En god tommelfingerregel er at dele projekterne op i mindre bidder. Det øger sandsynligheden markant for at udvikle it-systemer, der rent faktisk virker og leveres til tiden. Til de meget sjældne og komplicerede sagsområder bør man overveje at gøre det håndholdt på gammeldags manér, siger Jep Loft.

Han understreger, at hans mission ikke er at skruer tiden tilbage, men at påpege en bestemt systemfejl, som skal rettes op.

– Vi har været vant til at tage det som en selvfølge, at indlysende urimelige beslutninger kan laves om, og at man ikke behøver at være bange for at sige tingene, som de er. Men det trues af den nye ledelseskultur, der har et skær af kejserens nye klæder over sig, siger Jep Loft.

På den måde er bogen dedikeret til de tusindvis af ansatte, som i deres dagligdag må leve med uhenigtsmæssige beslutninger, samt til de ledere, der insisterer på at træffe beslutninger ud fra relevant viden i virksomheden.

– Også selv om de kommer på tværs af de strategier, målepinde, bonusser

og paroler, der hersker i virksomheden, siger Jep Loft.

Det afgørende er at skabe et samarbejds-klima, der inviterer til initiativ og modsigelse nedefra i organisationen, siger Jep Loft:

– Hvis man som chef har for høje tanker om sin egen viden og dømmekraft, risikerer man, at ens medarbejdere lader en sejle sin egen sø og passivt ser til, når man begår fejl. ▀

gode råd fra Jep Loft om offentlige it-udbud

1. OPDELING

Del opgaven i flere mindre, særskilte opgaver med hver sin kontrakt. Det gør den mere overkommelig, man lærer af fejl i første del, så man ikke gentager dem i de senere dele, og går det galt, er det kun et mindre projekt, der er spildt.

2. DIALOG

Fortolk EU's udbudsregler på samme måde som andre EU-lande. Dansk praksis har været langt strengere og har ført til fejlslagne projekter. Sørg for dialog mellem udbyder og tilbudsgiver allerede i tilbudsfasen og begræns antallet af ufravigelige krav, så leverandørernes gode idéer kan komme frem.

3. PRIORITERING

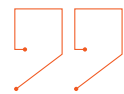
Lad være med at tage det hele med i samme store it-projekt. Tag det letteste og det vigtigste. Drop det specielle, sjældne og komplicerede – i hvert fald i første omgang.

SPIRAL

Programmet Processing ligger til grund for næsten alt, hvad Dave Whyte laver. Det giver en perfekt balance som et værktøj, der er relativt let at kode, men som samtidig giver et meget kraftfuldt udtryk.

Hans primære arbejdsfelt i kodekunst er animation, og han foretrækker at lege med store mønstre, som kommer til syne ud fra mindre enheder i kombination og interaktion med lysets farver. Her i Prosabladet er han begrænset til ét enkelt billede, hvor han normalt skaber bevægelse i sine animerede mønstre. Derfor besluttede Dave Whyte at øge kompleksiteten i spiralen, så der dukker nogle Moiré-agtige mønstre frem ude i kanterne.

"Jeg finder min inspiration i arkitektur og design, og jeg er altid på udkig efter former eller geometriske mønstre, som jeg kan bruge som basis for mine kodeeksperimenter til at skabe interessante bevægelser i farver og figurer", siger Dave Whyte. ▀

Processing er et ideelt værktøj for kodere, der vil prøve at lave kunst, eller for kunstnere, der gerne vil prøve at kode

Dave Whyte er en 30-årig kodekunstner fra Dublin, Irland. Han har en ph.d. i fysik og har skrevet doktorafhandling om strukturen i skum.

Twitter: [\[@beesandbombs\]](#)
Instagram: [\[@davebeesbombs\]](#)
Web: [\[beesandbombs.com\]](#)

COOKIEN ER DØD TRACKING LÆNGE LEVE

TEKST
Jon Lund

Internettet er i færd med at gennemgå en revolution. **Næste år dør tredjepartscookies helt**, når Google som den sidste store browserproducent udfaser dem fra Chrome. Men det betyder ikke, at Google holder op med at tracke vores færden. Det kommer blot til at ske på en anden måde.

Mikkel Henssel
ILLUSTRATION

Fra 2022 er det slut med, at hjemmesider tracker dig rundt på nettet, når du surfer med verdens mest benyttede browser Google Chrome, som ikke længere vil understøtte brugen af tredjepartscookies og tilsvarende teknologier.

"I dag gør vi det klart, at vi ikke kommer til at bygge alternative identifikatorer til at tracke brugerne på tværs af nettet", fortalte Googles produktdirektør David Temkin i slutningen af marts.

I stedet for de udskældte tredjepartscookies introducerer Google en række nye teknologier, der skal gøre det muligt også fremover at målrette reklamer — en af tredjepartscookies vigtigste egenskaber. Det gælder blandt andet FLoC API'et, som alle Chrome-brugere skal til at forholde sig til, og som Google netop er begyndt at teste offentligt.

FLoC (Federated Learning on Cohorts) analyserer din browserhistorik og finder ud af, hvilken type du er, uden at data forlader dit eget device. Kun din personstype — der for eksempel kunne dække over en særlig heftig interesse for dating eller global opvarmning — afsløres til det site, du besøger. Hvilket også er nok

til, at hjemmesiden kan vise dig de reklamer, den tror passer til dig.

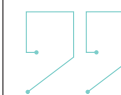
Selvom Googles melding ligner en sejr for privatlivsforkæmpere, er ikke alle lige begejstrede. Tværtimod. Pete Snyder, der er Senior Privacy Researcher hos Brave-browseren og formand for Privacy-arbejdsgruppen i W3C — organisationen, der koordinerer udviklingen af World Wide Web og af nye forslag til webstandarder som FLoC, lægger ikke fingrene imellem.

— Jeg synes, Googles forslag er urovækkende og dårligt nyt for verden. Det er horribelt, siger han til Prosabladet.

Pete Snyder er særligt bekymret for, at FLoC i praksis vil være langt mindre anonymt, end specifikationerne lægger op til.

— Det, der gør det så grusomt, er, at min browser nu vil fortælle ting, der kan være meget følsomme for mig, til alle de sites, jeg besøger, siger han og fortsætter:

— Google siger, at de sørger for ikke at rapportere følsomme kategorier som seksualitet, religion, eller hvad ved jeg. Men hele idéen om, at der skulle eksistere en liste over ting, der er private, og en anden liste over ting, som folk ikke har nogen problemer med, er åbenlyst absurd. Der er meget stor forskel på, om en browser fortæller, at det er Pete eller Catherine, der kan lide at købe kvindetøj, siger han.

Googles forslag er urovækkende og dårligt nyt for verden

Hos borgerrettighedsgruppen Electronic Frontier Foundation (EFF), der kæmper for digitale rettigheder, bakker Bennett Cyphers op:

— FLoC er et forfærdeligt forslag, konstaterer han.

Han peger på, at de sites, du besøger, har frie hænder til at registrere din FLoC-type og lagre den sammen med, hvad de ellers måtte have af profiloplysninger om dig. På den måde vil FLoC drypvist give informationer om dig til alverdens hjemmesider.

— FLoC gør det langt lettere for sites at kigge dig over skulderen. Nu fortæller din browser en masse om, hvem du er, hver gang du besøger en ny hjemmeside, uden at hjemmesiden selv behøver tracke dig rundt på nettet, siger Bennett Cyphers. ▀

GOOGLE ER EN INVASIV ART

Signe Sophus Lai har med sin forskning fulgt sporet fra tredjepartstjenester i hele Europa.

TEKST
Ole Hoff-Lund

Overvågningen og **dataindsamlingen på internettet** er blevet så omfattende, at ingen almindelige mennesker kan overskue den. "Google er blevet en invasiv art", siger Signe Sophus Lai, der i en ny ph.d.-afhandling kortlægger det digitale økosystem.

Rasmus Sigvaldi

FOTO

Vi bliver alle overvåget, når vi færdes på nettet eller benytter vores favorit-app på mobiltelefonen. Så langt er de fleste enige. Men hvor omfattende er overvågningen og dataindsamlingen egentlig? Og hvem er det, der høster frugterne af alle vores personlige data?

Det spørgsmål har kommunikationsforsker Signe Sophus Lai fra Institut for Kommunikation ved Københavns Universitet brugt oceaner af tid på at finde svar på. Resultatet af hendes research er samlet i den 318

01001111
10101110
00110001
11101000
11001101
00100011

sider lange ph.d.-afhandling "Human Capabilities in a Datafied Society", som følger sporene fra techgiganternes digitale fangarme.

— Den grundlæggende strategi for techgiganterne handler om datamaksimering. Altså at indsamle så meget data som muligt om brugerne. Ikke nødvendigvis med et klart defineret formål, men fordi alle data potentielt er penge værd. Samtidig gør de det svært for brugerne at gennemskue, hvor mange data de indsamler, og hvad den data bliver brugt til. Og det står jo i direkte kontrast til de europæiske GDPR-regler, der handler om dataminimering, forklarer Signe Sophus Lai.

Som en del af sin ph.d.-afhandling har hun, sammen med kollegaerne Stine Lomborg og Rasmus Helles, undersøgt de 150 mest benyttede hjemmesider i 28 EU-lande — i alt 4.200 sites — og grupperet dem efter de tredjepartscookies, de anvender.

For selv om der hersker mange spekulationer om techgiganternes dominerende stilling og de monopol-lignende markedstilstande på internettet, så findes der ikke en samlet opgørelse over, hvem der tracker os mest gennem tredjepartscookies.

— Det her er en grundlæggende, empirisk kortlægning af cookie-infrastrukturen. Dataindsamlingen er usynlig, og de tredjepartstjenester, der står bag, er ikke registreret nogen steder, forklarer Signe Sophus Lai.

Sådan forurener du data

Som en protest mod Googles tracking skabte forskere fra Cornell Tech i 2014 browserudvidelsen AdNauseum, der automatisk klikker på alle de annoncer, du møder på nettet. På den måde forurener du Googles dataprofilering. AdNauseum er forbudt af Google Chrome og anbefalet af Mozilla Firefox. Læs mere på adnaseam.io

Af de 4.200 undersøgte hjemmesider var der en hel del gengangere, så forskerne endte med en liste på 2.150 unikke sites. Samlet set rummer de 9.077 tredjepartscookies ejet af en lang række firmaer, men med Google, Facebook og Doubleclick som de dominerende. Faktisk sætter Google sine cookies på 86 procent af alle de undersøgte hjemmesider i Europa.

— Det fortæller jo noget om, i hvor høj grad de har adgang til data om europæiske borgere. Google er blevet en invasiv art, siger Signe Sophus Lai.

Kortlægningen blev foretaget ved hjælp af WebXray, som er udviklet af forskere til at finde de skjulte datastrømme på nettet. Værktøjet loader de udvalgte hjemmesider igen og igen og samler resultaterne i en database, hvorefter det er muligt at analysere kildekoden på cookies fra tredjepartstjenester og identificere de virksomheder, som står bag, forklarer hun.

— Der var flere interessante sammenfald. Det, der kom mest bag på mig, var, at hjemmesiderne for store tabloidmedier overvåger og tracker deres brugeres adfærd på måder, der minder meget om lotteri- og gamblingssites. De har cookies fra de samme tredjepartstjenester, som er mindre hyppigt brugt på tværs af de resterende sites.

En lille fisk i et hav af apps

Som led i sin research bad hun 20 almindelige internetbrugere i Danmark om at føre dagbog over deres kommunikationsvaner, og hvad de bruger nettet til.

— De fleste er mest på nettet med deres mobil, og alle medier og store sites gør alt, hvad de kan, for at få brugerne til at downloade deres app for at have dem i deres eget univers. På den måde er browseren efterhånden en lille fisk i et hav af apps, siger hun.

Og techgiganternes dominans fortsætter ufortrødent i app-verdenen, viser Signe Sophus Lai og kollegaen Sofie Flensburgs research, som blev udført med programmet Exodus Privacy, der kan afkode Software Development Kits (SDK) i de forskellige apps og dermed spore trackere.

På den måde har de lavet såkaldte appscapes, som er visualiseringer af, hvor mange tilladelser til dataindsamling en helt almindelig bruger giver blot ved at downloade apps og acceptere samtykkeerklæringen. En af deltagerne i undersøgelsen er Noah, som med bare 18 apps på sin telefon har givet 378 tilladelser.

— Derudover benytter de 18 apps sig af 135 tredjepartstjenester, som via de downloadede apps potentielt

også har adgang til hans data. Det kan være hans bevægelser via gps eller hans kontakter, billeder og mikrofon. Men vel at mærke uden at han ved, hvad de bruger dem til, eller hvor de havner, forklarer Signe Sophus Lai.

Rystelser i økosystemet

Også på app-markedet er Google den helt store spiller. Med Android-styresystemet sidder Google på 72 procent af mobiltelefonmarkedet i verden, mens Apple sidder på 27 procent.

— Ingen kan konkurrere med en virksomhed, der har det største styresystem og de fleste apps i verden. Hvis du prøver, er der stor sandsynlighed for at du fejler eller bliver opkøbt, siger hun.

Derfor giver det rystelser i økosystemet, når Google nu helt vil skrotte brugen af de kendte tredjepartscookies og i stedet indføre FLOC (Federated Learning on Cohorts). Det skal angiveligt give brugerne større privatlivsbeskyttelse, men samtidig viser det ifølge Signe Sophus Lai, hvor meget magt Google har over vores digitale liv.

Google har en størrelse, hvor de ikke behøver at tage hensyn til andre

— Google har en størrelse, hvor de ikke behøver at tage hensyn til andre, hvis de ønsker endnu mere kontrol med annoncemarkedet. Det er Google, der sætter retningen, og så må man følge trop eller stå af, siger Signe Sophus Lai, der forudser, at en masse små og mellemstore virksomheder,

som baserer sig på brugen af tredjepartscookies, må dreje nøglen om.

Afhandlingen er en afsluttende del af projektet 'The Peoples Internet', der handler om at give folk deres rettigheder tilbage i den digitale tidsalder, hvor overvågning og dataindsamling er blevet så omfattende, at ingen almindelige mennesker kan overskue den. Med sin forskning håber hun at bidrage til at skabe øget gennemsigtighed, så der i sidste ende kommer mere demokratisk kontrol med den digitale infrastruktur.

— Mantraet lyder mange steder, at jo mere vi digitaliserer, jo bedre liv får vi. At vores frihed vokser i takt med, at vi kan bruge data til at skabe nye løsninger. Men i virkeligheden kan der være en negativ korrelation mellem frihed og digitalisering. I hvert fald så længe, at det er de private aktører, der i så massiv grad fastsætter spillereglerne, siger Signe Sophus Lai. ▀

Er du blevet FLoC'et?

Electronic Frontier Foundation (EFF) har lavet en test, hvor du kan se, om du har været udsat for Googles forsøg med FLoC. Læs mere på amifloxed.org. Browseren **DuckDuckGo** har lavet en udvidelse, der blokerer for FLoC. Brug den, hvis du ikke vil være med FLoC.

EN ULV I FÅREKLÆDER

TEKST
Jon Lund

Navnet på Googles nye cookie-dræberteknologi snyder: Selvom FLoC står for Federated Learning on Cohorts, er der ikke meget Federated Learning over det endnu. Men navnet giver måske en strømpil for, hvor **den nye tracking-metode** er på vej hen. Prosabladet gennemgår, hvad FLoC er og ikke er.

Mikkel Henssel
ILLUSTRATION

Når Googles nye FLoC API i disse dage gør sin debut i nøje udvalgte lande i verden, er alt ikke, som det ser ud på overfladen. FLoC, som står for Federated Learning on Cohorts, er sat i verden for at gøre det lettere at servere relevante reklamer. Det er også en af de nye mere privatlivsvenlige teknologier, der skal erstatte de tredjepartscookies, som Google har lovet at pensionere senest i 2022, og som i dag er et af grundelementerne i den milliardstore globale annoncebranche.

Men FLoC-navnet snyder, siger Pete Snyder, der er formand for privatlivsarbejdsgruppen i W3C's — konsortiet, der styrer de globale webstandarder.

— Den nuværende version er overhovedet ikke Federated Learning, siger han.

Federated Learning er den særlige retning inden for kunstig intelligens, som blandt andre Googles topchef, Sundai Pichai, tidligere har talt begejstret om. Men hvad er FLoC så, og hvorfor har Google puttet FL i navnet? Prosabladet giver dig svarene.

Sådan virker FLoC

Teknisk set er FLoC en ny webstandard, som gør det muligt for en hjemmeside eller et reklamenetværk at spørge din browser, hvilken type forbruger, du er og regne ud, om du er mest til biler, designermøbler eller gør-det-selv produkter.

FLoC udregner din brugerprofil ved at tjekke din browserhistorik og se, hvilke domæner du har besøgt de seneste syv dage. Herudfra udregnes en særlig brugervektor, der udtrykker dit domænemiks. Da næsten ingen besøger præcis de samme sites, vil din brugervektor næsten uundgåeligt være unik.

Brugervektoren er derfor præcis, men ikke særligt anonym, endsige privacy-venlig. Derfor grupperer FLoC nu brugere, der har relativt ens brugerprofiler. Grupperne får hver deres Cohort ID. Det er dette, nu mere anonyme, Cohort ID, som FLoC fortæller videre til hjemmesider og reklamenetværk.

— Det er ret gennemtænkt, fortæller Thomas Dybdahl Ahle, som er en af de få danskere, der har fingeren på FLoC-pulsen.

Den 30-årige Research Scientist og ph.d. i maskinlæringsalgoritmer hæfter sig ved, at rådata i FLoC aldrig forlader den enkelte brugers device. Dermed undgår man, at et enkelt firma sidder med al data. Og det er netop den privacy, der ligger i FLoC's gruppedannelse.

Gruppedannelsen foregår ved, at FLoC først SimHash'er brugerne. Det sker ved at afrunde koordinaterne i den enkelte brugers brugervektor til 0 og 1 i stedet for de plus-minus-tal, den ligesom alle andre vektorer kan være født med. I sig selv vil denne operation betyde, at flere forskellige brugervektorer afrundes til samme SimHash, og at flere brugere på den måde ender i samme SimHash-gruppe.

Da det hele sker lokalt på brugerens eget device, kan FLoC dog ikke fortælle, hvor mange brugere der er i hver SimHash-gruppe. Den kan heller ikke garantere, at der

Cookies pensioneres

Når Google senest næste år udfaser tredjepartscookies fra Chrome-browseren, vil det betyde et effektivt farvel til de små trackere. Ifølge Statista benyttede 64% på verdensplan nemlig **Chrome** i marts 2021. Apples **Safari** og **Firefox**, som for længst har vendt tredjepartscookies ryggen, tegner sig for henholdsvis 19% og 3,5%.

er tilstrækkeligt mange til, at gruppen forbliver rimeligt anonym.

Prefix LSH danner større grupper

Derfor tager FLoC nu en anden algoritme i brug: Prefix LSH. Prefix LSH stiller alle SimHash'ene op i et langt forgrenet træ og slår hver af de SimHashes, der ligner hinanden mest, sammen, indtil der er mindst et par tusind brugere i hver gruppe.

Hver af disse grupper navngives, og det er dette gruppenavn, der altså afslører din gruppes særlige type, og som FLoC fortæller hjemmesideejere og reklamenetværk om, når du besøger deres sites, så de kan vise dig annoncer, der passer til dig netop nu.

På den måde sikrer FLoC dig både en vis portion anonymitet, fordi du er gemt bag dit gruppenavn, og fordi data bor på dit eget device — og ikke en central server. Derfor, mener Google, er FLoC — og SimHash og Prefix LSH — et stort privatlivsmæssig skridt frem. Alle indgår de i Privacy Sandbox, som er Googles nye satsning på privatlivsbeskyttelse.

”Vi er mere sikre end nogensinde før på, at Privacy Sandbox er den bedste vej fremad til at forbedre privatlivsbeskyttelsen på nettet”, skriver Chetna Bindra, en af Googles eksperter på området, på Googles blog.

SimHash' akilleshæl

Om SimHash også i fremtiden vil være en integreret del af FLoC er dog tvivlsomt. For selvom det hjælper til i anonymiseringsprocessen, har SimHash en akilleshæl: Den er ikke selv-lærende. Den bliver ikke smartere og mere præcis, jo mere den bliver brugt.

Skal SimHash-algoritmen optimeres, er der nogen, der fra centralt hold skal tilrette koden og sørge for, at den opdateres på alle de mange enheder, den kører på. Uden at have adgang til data, der jo kun findes på brugernes devices.

Det er præcis dette problem, som Federated Learning løser. Federated Learning betyder ”læring i fællesskab” og er et maskinlærings-framework, hvor en masse decentraler devices samles om i fællesskab at forbedre den samme maskinlæringsmodel, uden at data fra det enkelte device deles — hverken med de andre devices eller den centrale instans.

Det foregår ved, at den model, der skal trænes, først skubbes ud til et antal devices, der kører modellen på de

data, de hver især selv kender til. De enkelte devices evaluerer og forbedrer modellen og sender deres forslag til ændringer tilbage til den centrale instans i en krypteret secure aggregation-proces, hvor de enkelte ændringer hver især indeholder deres del af den samlede krypteringsnøgle. Modelændringerne kan først dekrypteres, når de alle er samlet. Ændringsforslagene konsolideres sammen i en ny, forbedret model, der nu kan sendes til et nyt antal devices i en proces, der fortsætter, til man synes, modellen er god nok.

Det er sådan, Federated Learning-modeller kan trænes op, lidt efter lidt og i fuld anonymitet, på selv meget store datamængder.

Jo bedre algoritmen bliver, jo større risici har modellen også

SimHash kan skiftes ud

At det er SimHash, Google bruger, til at profilere og gruppere dig, er da heller ikke hugget i sten.

— FLoC-standarden siger bare, at browseren skal kunne give en Cohort ID til hjemmesiden, men den stiller ikke nogen krav om, hvordan browseren vælger det, siger Thomas Ahle.

Privatlivseksperter Pete Snyder fra W3C er enig:

— SimHash er et rent implementeringsvalg. Det vil ikke ændre noget ved FLoC overhovedet, hvis de vælger at bruge en anden måde at opdele brugerne i grupper på.

Meget tyder derfor på, at FL i FLoC slet ikke er en fejl. For når SimHash-algoritmen på et tidspunkt udskiftes, står Federated Learning klar som den sandsynlige arving.

— Målet er, at FLoC selv skal kunne lære nye grupper at kende. Når det sker, bliver det et rigtigt Federated Learning system. Det er den langsigtede plan, siger Pete Snyder.

Men det er ikke noget, han er begejstret for.

— Jo bedre algoritmen bliver, jo større risici har modellen også, siger han. ■

Guide

Tekst >
Jon Lund

Illustration >
Mikkel Henssel

FLoC - den nye cookie

Googles nye Federated Learning on Cohorts (FLoC) skal erstatte tracking med tredjepartscookies. Men resultatet er det samme: En profil, der fortæller, hvilke hjemmesider du besøger, og som bruges til at målrette reklamer til dig. Modsat cookie-trackingen er FLoC-profilen ikke personlig, men gruppebaseret. Al databehandling sker på dit eget device.

95%

Så effektiv er FLoC i forhold til tredjepartscookies, når det gælder om at få brugere til at konvertere - altså klikke hele vejen igennem på annoncer - ifølge Google.

Sådan virker Googles nye tracker

Fra næste år vil Google ikke længere tillade tracking fra tredjepart - for eksempel med cookies - i deres Chrome-browser. Men du vil stadig blive registreret, når du browser med Chrome. Nu sker det bare med FLoC (Federated Learning on Cohorts) i stedet.

Det hele foregår på dit eget device, og ifølge Google vil FLoC sikre, at du bliver skjult i mængden, og at din søgehistorik forbliver privat. FLoC er en del af Googles nye Privacy Sandbox, som skal øge privatlivsbeskyttelsen.

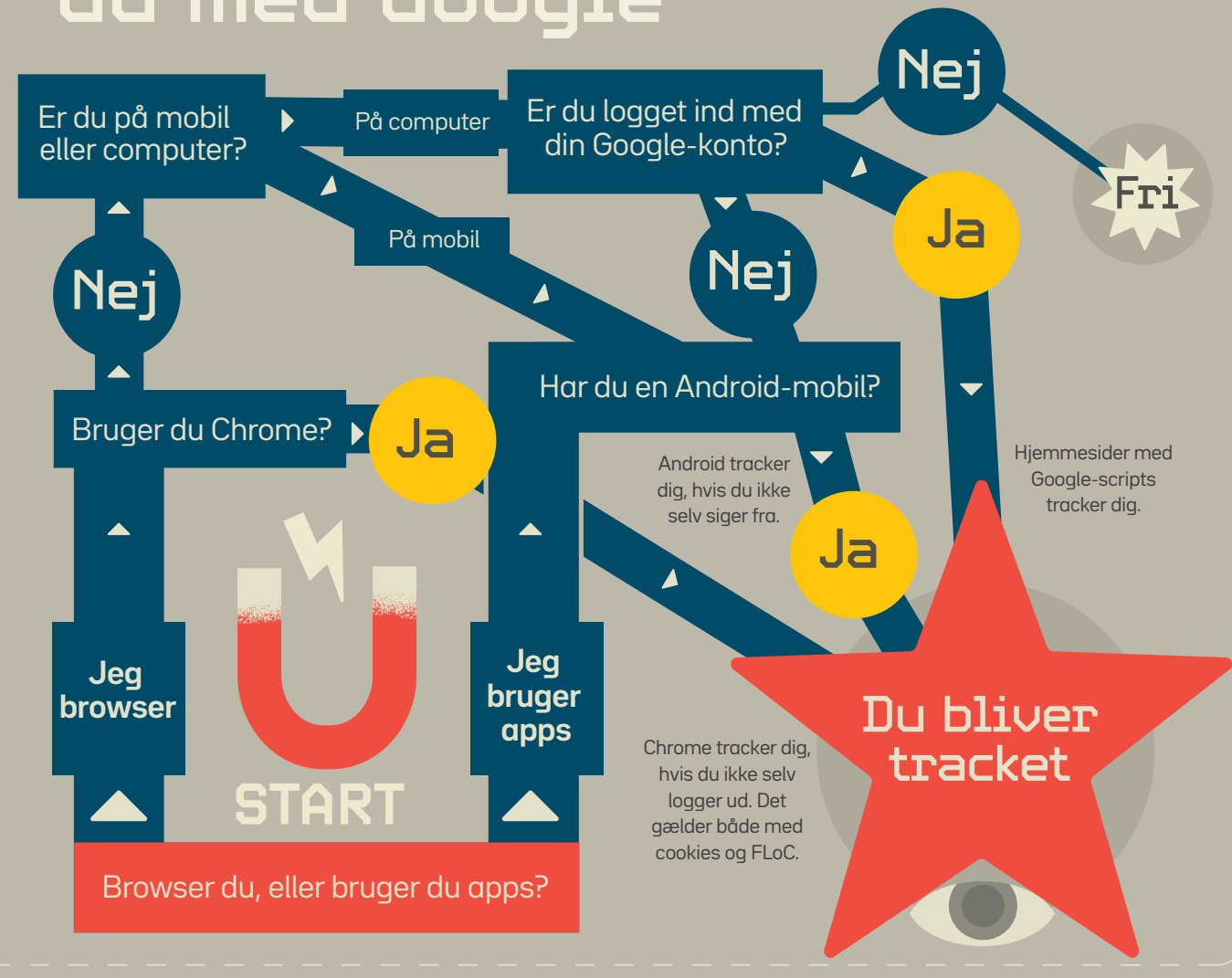

1 Når du besøger en hjemmeside, læser FLoC din browserhistorik og tager domænerne fra de hjemmesider, du har besøgt de seneste syv dage. Du skal have besøgt et vist antal sider, ellers sorteres du fra.

2 For hvert domæne beregner FLoC en liste af 50 tal - en halvtredsdimensional vektor. En rent teknisk mellemregning, som er med til at kategorisere dig.

Sådan overvåges du med Google

Din browser - særligt Google Chrome - tracker dig. Men også Android-styresystemet på din mobil holder øje med din færden. Og er du logget ind på din Google-konto, når du surfer på nettet, har søgeagenten også en tråd i dig her. Sådan virker det, hvis du ikke aktivt vælger det fra.

3 Alle dine domænevektorer samles nu i en brugervektor - et samlet og relativt unikt udtryk for, hvilken slags hjemmesider du har besøgt den seneste uge.

4 For at anonymisere dig, dannes der en SimHash af din brugervektor. SimHash virker ved at omdanne de positive tal i din brugervektor til 1-taller og de negative til 0'er. Resultatet er, at brugere med relativt ens browserhistorik og brugervektor får samme SimHash.

5 Antallet af brugere med samme SimHash kan være stort eller lille, så SimHash i sig selv garanterer ikke din anonymitet. Derfor tæller Google nu antallet af andre brugere, der har samme SimHash som dig, og hvis der er for få af jer, lægges I sammen med brugere fra SimHash-nabogruppen, indtil der er mindst 2.000 brugere i gruppen. Det sker med Prefix LSH-algoritmen.

6 Din gruppe - der kaldes en Cohort - tildeles et tal, det såkaldte Cohort ID.

7 Hjemmesiden eller reklamenetværket genkender dit Cohort ID og ved, hvordan andre brugere med samme ID plejer at opføre sig. Derfor kan de vise dig de reklamer, de mener, du bedst vil kunne lide.

KAMPEN OM NETTETS ANNONCE- KRONER

TEKST
Jon Lund

Googles nye tracking-teknologier vil styrke Google og **svække konkurrenterne**. Særligt de små. Om privatlivets fred også styrkes er langt mere usikkert, mener eksperter.

Mikkel Henssel
ILLUSTRATION

TEMA

22 / COOKIES
24 / TRACKING
26 / FLOC
28 / GUIDE
30 / SANDBOX

Der gik et næsten hørbart sus gennem internettet, da Google i starten af 2020 annoncerede, at de tredjepartscookies, som store dele af Googles over 150 milliarder dollar annonceforretning er bygget op om, snart skal udfases fra Googles populære Chrome-browser.

Googles udmelding er dog langtfra ulogisk. De seneste år har den offentlige debat om overvågning og misbrug af data nemlig ændret sig markant. En udvikling, der er drevet frem af en række skandaler: Edward Snowdens afsløring af NSA's masseovervågning af den globale internettrafik, Cambridge Analytics massepåvirkning af Facebookbrugere samt de russiske forsøg på manipulation af det amerikanske præsidentvalg i 2016.

Stemningsskiftet er akkompagneret af EU's hårdhændede fremfærd mod Google og flere af de andre teknologigiganter samt indførelsen af GDPR og den tilsvarende CCPA-lov i Californien.

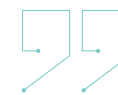
Samtidig har Google største konkurrent på browsermarkedet, Apple, allerede indført meget strenge begrænsninger på brugen af tredjepartscookies i deres Safari-browser, der benyttes af stort set alle med en iPhone eller iPad. Et træk, der har påvirket Google og reklamemarkederne markant, fordi det ødelægger mulighederne for at målrette annoncer til de meget betydelige segmenter af Apple-brugere.

For Apple, der i modsætning til Google næsten ikke tjener noget på reklamer, men derimod hiver deres penge ind på hardware og apps, var slaget for større privacy derimod en relativt gratis omgang.

Reklamernes effektivitet

Googles beslutning om at pensionere tredjepartscookies betyder dog ikke, at de ikke længere vil bruge tracking, eller at de frivilligt opgiver den lukrative annonceforretning. Tværtimod: For et halvt år siden annoncerede Google deres Privacy Sandbox — et initiativ, der skal skabe alternativer til cookies, og som kan sikre, at der fortsat leveres resultater for annoncører og medier.

Det er resultaterne herfra, Google i disse måneder er begyndt at teste. Den mest omtalte er FLOC, der er en ny måde at tracke dig på, og som gør det muligt

Google forsøger altid at skaffe sig samtykke til et ton af ting på samme tid

— Bennett Cyphers, Electronic Frontier Foundation

at finde ud af, hvilke reklamer du mest er til. En anden er Fledge, der skal gøre det muligt også fremover at ramme dig med reklamer for produkter, du tidligere har vist interesse i — såkaldt *retargetting*.

Men værktøjskassen rummer også andre initiativer — for eksempel nye måder at måle reklamekampagners effektivitet og evne til at konvertere brugerne.

Fælles for alle Sandbox-initiativerne er, at det er Chrome-browseren, der er den aktive part i trackingen. Hjemmesider og reklame-netværk, der gerne vil vide, hvem du er, må fremover pænt spørge Chrome, hvad den kan fortælle. De vil ikke længere selv kunne følge dig rundt på nettet.

Magtbalancen tipper

Det er ikke helt let at vurdere, om alt dette er et privatlivsmæssigt fremskridt eller ej. Næsten alle er enige om at hilse Googles farvel til tredjeparts-tracking velkommen. Omvendt er selve

FLOC-målingen blevet kraftigt kritiseret for at give brugernes profiloplysninger til alle, der måtte spørge om dem.

Men i forhold til magtbalancen på nettet peger Sandbox-initiativerne i en klar retning. De store spillere på onlinemarkedet, der har mange — og mange indloggede — brugere, står til at vinde, mens mindre tjenester vil få det svært.

De små tjenester vil skulle nøjes med, hvad Chrome-browseren vil oplyse, mens du surfer rundt. Mens de store, hvor du er logget ind, kan samle oplysninger sammen om dig over tid — både fra hvad din browser fortæller, men også fra hvad du selv har givet af information, og hvad de ellers kan skrabe sammen fra andre datakilder.

I det spil står Google stærkt. Googles søgemaskine bruges af stort set alle herhjemme (95%), hver fjerde dansker er på Googles YouTube dagligt, og brugen af Gmail er i samme lag. Ikke nok med at langt de fleste på denne måde er i kontakt med Google på daglig basis, de fleste er også hele tiden logget ind, særligt på mobilen. Det gælder i udpræget grad for den halvdel af os herhjemme, der er på Android. Læg dertil at næsten alle store sites selv er tagget op med diverse Google-scripts

og ad den vej kan bidrage med viden til Google, der kan forbedre Googles services. Hvis ikke du selv aktivt siger fra, fanges du meget let ind af Googles fangarme. Og ender på den måde let som en del af den store database, der effektivt holder alle Googles konkurrenter ude.

Eller som konkurrenceudvalget i den amerikanske kongres konkluderede, da de i efteråret satte Google under lup: "Googles dominans er beskyttet af høje barrierer, deres klik- og søgedata samt den default-position, de har sikret sig på tværs af verdens devices og browsere".

GDPR som skjold

I slutningen af marts startede Google den globale test af den nye FLOC-tracking. Men ikke i Europa. De vil først være helt sikre på, at trackingen ikke i EU's øjne er personhenførbart, så de ikke roder sig ud i nye GDPR-problemer.

Med FLOC vil du ellers — i modsætning til cookies — blive profileret som en del af en gruppe med flere tusinde andre. Derfor kan Google meget vel klare frisag.

Uanset hvad juraen måtte ende med at sige, er et af de store ubesvarede spørgsmål, hvilken kontrol du som bruger har på, hvad FLOC og Googles øvrige nye tracking-teknologier fortæller om dig, og hvem de fortæller det til.

— Systemet vil formentligt ende med at være opt-in for annoncørerne, som det gavner, og opt-ud for brugerne, som det vil skade, siger Bennett Cyphers fra Electronic Frontier Foundation (EFF), der kæmper for borgernes digitale rettigheder.

I Googles første FLOC-test var der ikke lagt op til, at brugerne havde det store at skulle have sagt. Alle brugere var automatisk med, og det var særdeles svært at vælge FLOC fra. Google fortalte ikke brugeren om, hvad trackingen gik ud på, viser gennemgange på nettet. Det vil givetvis blive ændret — men Google har næppe tænkt sig ligefrem at lade brugerne selv vælge, om tracking skal slås til.

Hvis det alligevel skulle blive et krav, at brugeren skal samtykke, før trackingen sættes i værk, vil Google have meget at vinde med en løsning, hvor samtykket ikke skal indhentes forfra for hvert site, brugeren besøger, men i stedet kan afgives én gang for alle.

— Se på Googles historik. De forsøger altid at skaffe sig samtykke til et ton af ting på samme tid. Hvis brugeren skulle give samtykke til alting, ville Google ende med at få alle de samme problemer, som cookies giver dem i dag, siger Bennett Cyphers fra EFF. ■

7%

Andelen af anmeldte sager om psykiske arbejdsskader, der blev anerkendt i 2019. Det viser Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings årsrapport fra 2020. Dermed er psykiske sygdomme igen den erhvervs sygdom, der har den laveste anerkendelsesprocent. Kilde: A4.dk

SIG ORDENTLIGT OP

Opsigelser kan foregå på to måder. Du kan selv sige op, eller din chef kan fyre dig. Siger du selv op, er der nogle retningslinjer, du bør følge, så du **kommer smertefrit ud ad døren**.

Hver eneste dag sker der opsigelser i it-branchen. It-professionelle headhunted eller finder selv nye spændende job, og arbejdsgivere siger af den ene eller anden grund farvel til medarbejdere.

Står du selv over for en fantastisk jobmulighed og skal derfor sige op på dit nuværende arbejde, anbefaler PROSA altid, at du gør det skriftligt.

— Det gør vi, fordi det er dig, der skal kunne bevise, at du har sagt op, siger Amanda Overskov Jakobsen, der er jurist i PROSA.

En mundtlig opsigelse kan medføre misforståelser og konflikter, og i det tilfælde kan der hurtigt opstå uoverensstemmelser om, hvad der præcist er blevet sagt og hvornår.

— Din arbejdsgiver kan være uenig i, at du overhovedet har sagt op, eller hævde, at du har nævnt en anden opsigelsesdato, end du selv mener. Alt dette undgår du med en skriftlig opsigelse, siger Amanda Overskov Jakobsen.

Hun påpeger samtidig, at et krav om skriftlighed i forbindelse med opsigelser er indskrevet både i funktionærloven, i samtlige overenskomster og i langt de fleste kontrakter, som kommer forbi PROSAs jurister.

— Jeg plejer at sige til medlemmerne, at en god måde at sige op på kan være at tage personligt fat i den nærmeste leder eller i HR og fortælle mundtligt, at du desværre har dårlige nyheder, nemlig at du opsiger sin stilling. Hertil er det vigtigt at sige til arbejdsgiver, at du ligeledes sender en skriftlig opsigelse, og at du meget gerne vil have en bekræftelse på, at den er modtaget, siger hun.

Ved at få bekræftelsen på skrift, undgår du, at der kan opstå tvivl om opsigelsestidspunkt og dermed opsigelsesvarsel senere hen.

— Hvis du af den ene eller anden grund ikke har lyst til at tage snakken med arbejdsgiver først, så er den skriftlige erklæring også nok. Men også her skal du sikre dig at få en skriftlig bekræftelse på,

at opsigelsen er kommet frem til arbejdsgiver, siger Amanda Overskov Jakobsen.

Det er ikke formelle krav til, hvordan du skal udfærdige et opsigelsesdokument, men der er relevante punkter, som du altid bør nævne.

Det gælder først og fremmest dato for opsigelse og dato for fratrædelse. Din opsigelse bør også indeholde dit fulde navn og den stilling, du ønsker at opsiges, samt navn og adresse på din arbejdsgiver og navnet på nærmeste leder, HR eller hvem det er, der modtager opsigelsen. Og så selvfølgelig din underskrift.

— Hvis du har været glad for din arbejdsplads, kan du sagtens skrive en begrundelse for din opsigelse, hvilket både kan hjælpe dig selv og din arbejdsgiver hurtigere videre, siger Amanda Overskov Jakobsen.

Et par pæne ord kan betyde, at din nu tidligere chef trods opsigelsen kan benyttes som reference i fremtiden. Har du derimod har været mindre tilfreds med din arbejdsplads, bør du holde den betragtning for dig selv.

Inden du sætter dig til tasterne, har Amanda Overskov Jakobsen en klar anbefaling.

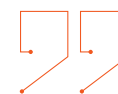
— Det er altid en god idé at tjekke din ansættelseskontrakt, inden du opsiger din stilling for at se, hvad der konkret er aftalt blandt andet angående opsigelsesvarsel, siger hun.

Tekst >
Stine Nysten

Du skal også, inden du siger op, være opmærksom på, at egen opsigelse kan få konsekvenser for din dagpengere ud over den almindelige karantæne.

Amanda Overskov Jakobsen anbefaler helt overordnet, at du kontakter PROSA, hvis du er usikker på, hvordan du skal sige op. Det samme gør sig gældende, hvis du modtager et opsigelsesbrev fra din chef.

— Sker det, skal du blot nøjes med at kvittere for modtagelsen. Kontakt herefter PROSA og få hjælp til at gennemgå opsigelsen. Først herefter, når alt er i orden, bør du skrive under på opsigelsen, siger hun. ▀

Det er altid en god idé at tjekke din ansættelseskontrakt, inden du opsiger din stilling

— Amanda Overskov Jakobsen

Aldersdiskrimination

Jobansøgere i staten skal ikke længere oplyse alder og køn i det digitale rekrutteringssystem. Felterne er fjernet efter lang tids kritik af mulig aldersdiskrimination, skriver Politiken.

Tekst >
Stine Nysten

ARBEJDSRETTE: FYRING AF NYVALGTE TILLIDSFOLK ULOVLIG

Det koster en arbejdsgiver **en bod på 250.000 kroner** at opsiges to medarbejdere, der netop var blevet valgt som tillidsrepræsentanter.

Stor og vigtig sejr for retten til at organisere sig er afsagt i Arbejdsretten", skrev Lizette Risgaard på sin Facebook-side i midten af marts.

Lizette Risgaard er formand for Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), som PROSA er medlem af, og det, hun henviser til, er en sag, hvor et byggefirma havde opsagt to ansatte. De ansatte, der var portugisiske brobyggere, havde meldt sig ind i 3F og hjalp deres kolleger med at forstå det danske system og dets regler.

Den 10. december blev de ifølge arbejder.dk valgt til tillidsrepræsentanter af kollegerne på dagholdet. Men blot to dage senere blev de fyret uden varsel, og en planlagt afstemning på aften- og nat holdet blev aldrig til noget.

Det så 3F som et angreb på foreningsfriheden, og kort før jul blev sagen rejst

som en hastesag i Arbejdsretten. Rettens konklusion var, at opsigelsen var ulovlig.

De syv dommere, som har vurderet sagen, mener ifølge arbejder.dk, at opsigelsen af de to medarbejdere hænger sammen med deres medlemskab af fagforbundet 3F, og at der derfor var tale om en såkaldt organisationsfjendtlig handling.

Virksomheden New Building Services skal derfor betale en bod på 250.000 kroner for den ulovlige opsigelse.

I sit Facebook-opslag kalder Lizette Risgaard Arbejdsrettens dom meget vigtig:

"Det er så vigtigt, at vi beskytter retten til at organisere sig i en fagforening og naturligvis også at kunne stille op til valg som kollegernes tillidsrepræsentant. Den slags adfærd, hvor arbejdsgivere truer eller fyrer folk for at organisere sig for bedre løn og arbejdsforhold, er fuldstændig forrykt". ▀

5

gode råd, hvis du er begyndt i dit nye job hjemmefra

FÅ EN BUDDY

Nogle arbejdspladser har en ordning, hvor en nyansat og en garvet kollega sættes sammen. På den måde får du en kollega, som kan svare på alle dine praktiske, sociale og faglige spørgsmål i opstartsperioden. Tal med din nærmeste leder eller tillidsrepræsentant om muligheden for at få en buddy.

AFTAL EN VIRTUEL PAUSE

Det er ofte i frokostpausen, at du som nyansat får mulighed for at møde og spontant falde i snak med dine nye kolleger. Trænger du til at tale om noget ikke-arbejdsrelateret med en kollega, så aftal at holde en virtuel frokostpause sammen – eller at 'gå en tur sammen' via et videoopkald.

FORESLÅ 'AUTOMATSNAK'

Savner du kaffeautomat-snakken, så kan du tale med din nærmeste leder om muligheden for at lægge 'kaffeautomattid' ind i kalenderen for din afdeling. På den måde kan ansatte, der har lyst og tid til at snakke om ting, som ikke er arbejdsrelaterede, koble sig på et fælles videoopkald.

MØD ANDRE NYANSATTE

Nyansatte ser ofte virksomheden med friske øjne og kan bide mærke i paradokser, vaner og organisationskultur. Derfor kan det være nyttigt for dig at tale om dine betragtninger med andre nyansatte. Spørg din leder eller tillidsrepræsentant, om det er muligt at oprette et sparringsrum for jer.

LOG PÅ FØR TID

Du kan med fordel logge på et online-møde før tid. På den måde interagerer du med dine kolleger, før mødet går i gang, og du får mulighed for at smalltalke – lidt ligesom at møde din kollega på vej ned ad gangen eller i lokalet, inden mødet går i gang.

Rådene er inspireret af PROSAs netværk for nyansatte "Netværk for Newcomers".

Backspace

Redaktionen dykker ned i gamle udgaver af Prosabladet på jagt efter nedslag, der siger noget om it-fagets utrolige udvikling.

Tekst >
Stine Nysten

Tag hånden fra munden

< 1992 >

”Den højt besungne ytringsfrihed

har det ikke alt for godt – specielt på arbejdspladserne”.

Sådan lyder det i Prosabladets spalter i marts 1992. Folketingets Ombudsmand har ifølge artiklen netop ”slået en pæl igennem arbejdsgivernes forsøg på at diktere omfanget af ytringsfriheden”. Holstebro Kommune har nemlig fået en kraftig irettesættelse af ombudsmanden, fordi kommunen året før truede tre tillidsfolk til at dementere deres egen pressemeddelelse, der havde været stærkt kritisk over for kommunens planer om at lade servicevirksomheden ISS overtage en række kommunale opgaver.

Flertallet i byrådet mente, at tillidsfolkene skulle være særligt samarbejdsvillige, fordi de sad i samarbejdsudvalget. Derfor truede politikerne tillidsfolkene

FOTO: JENS DRESLING/POLITIKEN/ITZAU SCANPIX

Tidligere ombudsmand Jørgen Steen Sørensen forsvarede offentligt ansattes ytringsfrihed.

med en advarsel, hvis ikke pressemeddelelsen blev trukket tilbage. Men ombudsmanden understreger, at kommunens retsopfattelse er grundløs.

”Dermed slås det fast, at ytringsfriheden gælder for alle ansatte, også selv om de sidder i et samarbejdsudvalg”, slår Prosabladets skribent fast.

< 2020 >

Man kan i Folketingets Ombudsmands beretning for 2020, der udkom i april, læse, at beskyttelsen af offentligt ansattes rettigheder stadig udgør et væsentligt sagsområde.

I to sager har DSB givet advarsler til to ansatte, som under en faglig konflikt i 2018 og 2019 kritiserede ledelsen. En togfører havde i et blogindlæg omtalt et forslag fra DSB som en ”danmarkshistorisk nedslagtning af tillidsmandssystemet”, og en lokomotivfører havde i et interview kaldt DSB’s bestyrelse og ledelse ”inkompetente”.

”Udtalelserne var rigtignok polemiske og skarpe. Men offentlige arbejdsgivere må i vidt omfang tåle at blive kritiseret af de ansatte. Det gælder ikke mindst under en faglig konflikt, hvor der i sagens natur vil være situationer, hvor parterne i større eller mindre grad er uenige, og hvor der i kampens hede kan ryge et par finker af panden”, skriver ombudsmanden.

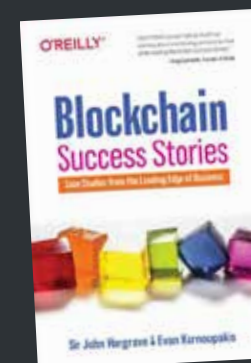
De overordnede rammer for offentligt ansattes ytringsfrihed er beskrevet i en vejledning fra Justitsministeriet. Heri står, at de har en udstrakt ytringsfrihed og som

udgangspunkt ikke kan afskediges, degraderes eller på anden måde mødes med negative konsekvenser på jobbet på grund af deres ytringer.

”Det er vigtigt at understrege, at ledelsen ikke kan pålægge offentligt ansatte andre begrænsninger i deres ytringsfrihed end dem, der er beskrevet i denne vejledning. Hvis man som offentligt ansat oplever at blive mødt med negative ledelsesreaktioner på grund af en lovlig ytring, kan man rette henvendelse til sin faglige organisation eller fagforening”, slås det fast.

BØGER MED RABAT TIL PROSA-MEDLEMMER

ANNOUNCE

Blockchain Success Stories

Authors: Sir John Hargrave, Evan Karnoupakis
ISBN 9781098114824

Accessible and fun to read, this practical book contains a collection of stories of organizations using blockchain technology in practice. Through deep research and firsthand interviews, authors Sir John Hargrave and Evan Karnoupakis show you how leading-edge organizations have worked to integrate blockchain into their businesses. You'll start by exploring the origins of blockchain, with plain-English descriptions of industry terminology like bitcoin, cryptocurrencies, and smart contracts. Then you'll dive into 10 story-driven case studies that will teach you easy-to-understand blockchain best practices.

Vejl pris 417,-

PROSApris 271,-

Mastering Blockchain

Authors: Lorne Lantz, Daniel Cawrey
ISBN 9781492054702

The future will be increasingly distributed. As the publicity surrounding Bitcoin and blockchain has shown, distributed technology and business models are gaining popularity. Yet the disruptive potential of this technology is often obscured by hype and misconception. This detailed guide distills the complex, fast moving ideas behind blockchain into an easily digestible reference manual, showing what's really going on under the hood.

Vejl pris 649,-

PROSApris 422,-

Python for Excel

Authors: Felix Zumstein
ISBN 9781492081005

While Excel remains ubiquitous in the business world, recent Microsoft feedback forums are full of requests to include Python as an Excel scripting language. In fact, it's the top feature requested. What makes this combination so compelling? In this hands-on guide, Felix Zumstein--creator of xlwings, a popular open source package for automating Excel with Python--shows experienced Excel users how to integrate these two worlds efficiently.

Vejl pris 557,-

PROSApris 362,-

Learning Go

Authors: Jon Bodner
ISBN 9781492077213

Go is rapidly becoming the preferred language for building web services. While there are plenty of tutorials available that teach Go's syntax to developers with experience in other programming languages, tutorials aren't enough. They don't teach Go's idioms, so developers end up recreating patterns that don't make sense in a Go context. This practical guide provides the essential background you need to write clear and idiomatic Go.

Vejl pris 557,-

PROSApris 362,-

C# 9.0 in a Nutshell

Authors: Joseph Albahari
ISBN 9781098100964

When you have questions about C# 9.0 or .NET 5, this best-selling guide has the answers you need. C# is a language of unusual flexibility and breadth, but with its continual growth there's so much more to learn. In the tradition of O'Reilly's Nutshell guides, this thoroughly updated edition is simply the best one-volume reference to the C# language available today. Organized around concepts and use cases, C# 9.0 in a Nutshell provides intermediate and advanced programmers with a concise map of C# and .NET that also plumbs significant depths.

Vejl pris 742,-

PROSApris 482,-

FACTUM BOOKS

Få 20 % rabat hos FACTUM BOOKS

– følg linket til FACTUM BOOKS via prosa.dk og få rabat på bøgerne.

Halmstadgade 6 · 8200 Aarhus N · Tlf. 89 37 35 95
info@factumbooks.dk · www.factumbooks.dk

Lær at bruge Google Analytics

Google Analytics er et gratis webanalyseværktøj, der genererer detaljeret statistik om brugeradfærd på websider. På dette webinar får du en grundig instruktion til, hvordan du bruger Google analytics effektivt på hjemmesider. Hør blandt andet om:

- > Hvilke kanaler konverterer bedst?
- > Hvilke sider på hjemmesiden har en dårlig konverteringsrate?
- > Hvilke enheder bliver længst på siden?

Der bliver vist masser af praktiske eksempler, så du får værktøjer med hjem til at optimere din brug af Google Analytics.

Underviser

Analytics ekspert **Mikael Møller**. Mikael har stor erfaring med online markedsføring, og har Google Analytics som spidskompetence. Han er samtidig en meget faglig stærk og medlevende instruktør.

Dato: Onsdag 5. maj kl. 17.00-20.00

Sted: Online. Direkte link sendes pr. mail på dagen

Skaleret agil softwareudvikling - en introduktion

Hør om agil udvikling og få en detaljeret introduktion til SAFe.

Nogen mener, at det er en selvmodsigelse at tale om at skalere agil udvikling til store virksomheder. Agil udvikling hører hjemme og kan fungere i små teams lyder argumentet. Ikke desto mindre findes der mange store virksomheder, hvor hundreder til tusinder af mennesker arbejder sammen om et produkt eller en løsning. Er fordelene ved agil udvikling ikke noget de skal have del i?

Der er gennem tiden lavet nogle forskellige forsøg på at gøre den agile måde at arbejde på tilgængelig også for store virksomheder. Der er forskellige bud på det, og de er kendt under navne som LESS, DAD og SAFe og nogle stykker mere.

Har de noget at byde på? Kan man skalere agil udvikling?

I foredraget giver agil konsulent Bent Jensen et overblik over udfordringen med at gøre store virksomheder agile og over de metoder der findes. Han supplerer med en mere detaljeret introduktion til SAFe, som han har førstehåndserfaring med.

Oplægsholder

Bent Jensen, agil management og SAFe konsulent samt medstifter af BestBrains.

Dato: Torsdag 20. maj kl. 17.00-19.00

Sted: Online. Direkte link bliver sendt på dagen pr. mail

Få tips og tricks til privat investering

Hvis du er ny på investeringsmarkedet, eller måske bare nysgerrig, men ikke kommet i gang endnu, er det ekstra vigtigt at træffe de rigtige valg, der passer bedst til din økonomi. Her og nu selvfølgelig, men også i de kommende år.

Skal du vælge aktier, obligationer eller måske en kombination? Hvad er egentlig en risikoprofil, og hvordan kan du få mere ud af din opsparing gennem investeringsbeviser, der spreder din risiko?

Brug en time online sammen med Lån & Spar Bank og bliv lidt klogere på alle begreberne i investeringsverdenen. Og find ud af, hvordan du selv kommer i gang på en god måde.

Oplægsholder

Finansiell rådgiver **Kasper Ryttersø Harbo Jensen** som til dagligt arbejder i Lån & Spars filial på Nørreport.

Dato: Onsdag 2. juni kl. 17.00-18.00

Sted: Online. Direkte link bliver sendt på dagen pr. mail

Populærkultur i samfundet

Dette foredrag dykker ned i populærkulturens oprindelse og afdækker, hvilke historiske begivenheder, der var med til at skabe grobunden for den nye måde at tænke kultur på.

Der gik ikke lang tid fra de populære værkers ankomst på scenen, til de blev beskyldt for at være underlødige og uden reel værdi. Denne forsimplede måde at se tingene på lever stadig i bedste velgående i dag, men har det overhovedet noget på sig? Kan man skære alle disse værker over en kam? Hvem er det egentlig, som får glæde af at inddele kultur i høj og lav? Disse spørgsmål og mange flere vil blive besvaret på denne aften.

Oplægsholder

Foredragsholderen **Dennis Jacob Rosenfeld** er forfatter og kulturformidler. Han beskæftiger sig med litteratur, film og tegneserier. Han har sammen med Sabrina Vitting-Seerup skrevet bogen "Populærkultur i samfundet".

Dato: Tirsdag 15. juni 17.00-20.00

Sted: PROSA, Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V

Få indblik i brugen af **PERSONLIGHEDSTESTS OG HR**

Mange virksomheder benytter personlighedstest i forbindelse med rekruttering af nye medarbejdere. På dette webinar får du en introduktion til forskellige HR-analyser og tests, som firmaer bruger, når de skal finde den rette ansøger og profil.

Analyserne er også udbredte hjælpemidler til teamsammensætning og -udvikling og til personlig afklaring. Desuden er de nyttige som fælles faglige begreber og aktive værktøjer i dagligdagen.

Underviseren gennemgår og giver en introduktion til:
> Brugen af personlighedstest og HR-analyser
> De forskellige typer af test

Så deltag og bliv mere fortrolig med en test-situation.

Underviser

Klaus Veile er uddannet MA Sports Psych. og er certificeret underviser i en række anerkendte, internationale HR- og ledelsesanalyser. Klaus har løst opgaver for store som mindre, private og offentlige virksomheder og organisationer i ind- og udland. Desuden har han været fast gæsteunderviser på flere universiteter.

Dato: Tirsdag 25. maj kl. 17.00-20.00
Sted: Online. Direkte link sendes pr. mail på dagen

ANNOUNCE

OPSAGT?

Min A-kasse hjælper dig fra dag ét

Vidste du, at Min A-kasse er én af de a-kasser, der er udvalgt til at deltage i a-kasseforsøget, som skal gøre livet lidt lettere for dig, der er opsagt eller blevet ledig?

Det vil nemlig primært være a-kassen, der har ansvaret for kontakten til dig, der er i en opsigelsesperiode, samt ansvar

for de tre første måneder af dit ledighedsforløb. Det vil sige, at du som ledig ikke skal bruge tid på møder med jobcenteret i den første del af din ledighed. I stedet skal vi fokusere på at få dig videre i rette job – hurtigt.

Forsøget er en politisk ordning, hvor udvalgte a-kasser overtager en del af jobcentrenes

ansvar for at få ledige i job. Min A-kasse dækker 10 kommuner: Gladsaxe, Gentofte, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Vallensbæk, Ishøj, Høje Taastrup, Dragør, Tårnby og Greve. Hvis du bor i en af de nævnte kommuner og er opsagt eller ny-ledig, så har vi en række aktiviteter, vi kan tilbyde dig.

Læs nærmere om de forskellige tilbud på
min-a-kasse.dk/medlemstilbud/forsogsordning/

min A-kasse
REGION PROSA

Kalender maj-juni 2021

Dato/Tid	By	Emne
18/05 kl. 17.00	Online	It-sikkerhedsupdate 2021
19/05 kl. 17.00	Online	Get started with Docker
20/05 kl. 17.00	Online	Skaleret agil softwareudvikling - en introduktion
25/05 kl. 17.00	Online	Få indblik i brugen af personlighedstest og HR-analyser
26/05 kl. 16.00	Online	Online Bagekursus
27/05 kl. 17.00	Online	Med hjernen på arbejde - Workshop I
02/06 kl. 17.00	Online	Få tips og tricks til privat investering
03/06 kl. 17.00	Online	Med hjernen på arbejde - workshop II
07/06 kl. 17.00	Online	Layout med InDesign
15/06 kl. 17.00	København	Populærkultur i samfundet - litteratur, film og tegneserier

HOLD ØJE
Kursuskataloget for andet halvår 2021 er med i næste Prosablad

Formand, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger
Henvendelse omkring hastesager kan uden for PROSAs åbningstider ske direkte til de fagligt valgte.

PROSA
Forbundet af It-professionelle

København - Forbund og Min A-kasse
Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V
Kontortid: kl. 9-15 mandag dog kl. 10-15 Tlf.: 33 36 41 41

Niels Bertelsen Formand
Direkte: 33 36 41 11
Mobil: 40 11 41 23
E-mail: nib@prosa.dk

Amanda Christiansen Forbundssekretær
Direkte: 33 36 41 27
Mobil: 20 96 84 97
E-mail: ach@prosa.dk

Aarhus
Søren Frichs Vej 38 K th. 8230 Åbyhøj
Kontortid: kl. 9.30-15

PROSA/DXC
Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/SAS
Retortvej 8, 2500 Valby.
Tlf.: 29 23 53 96

PROSA/OFFENTLIG
Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD
Overgade 54, 5000 Odense C.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/VEST
Søren Frichs Vej 38 K th., 8230 Åbyhøj.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST
Vester Farimagsgade 37A, 1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

Hanne Lykke Jespersen Næstformand
Direkte: 33 36 41 34
Mobil: 28 88 12 47
E-mail: hlj@prosa.dk

Henrik Jacobsen Forbundssekretær
Direkte: 87 30 14 10
Mobil: 22 88 72 62
E-mail: hja@prosa.dk

Odense
Overgade 54
5000 Odense C
Kontortid: kl. 10-15

Morten Rønne Forbundssekretær
Direkte: 33 36 41 21
Mobil: 27 10 78 86
E-mail: mbr@prosa.dk

Bjørn Vitoft Forbundssekretær
Direkte: 33 36 41 14
Mobil: 53 57 01 56
E-mail: bvi@prosa.dk

Curt Kjærsgaard Raavig Forbundssekretær
Direkte: 33 36 41 22
Mobil: 25 22 16 33
E-mail: ckr@prosa.dk

E-mail:
medlemsreg@minakasse.dk
prosa@minakasse.dk
formand@prosa.dk
faglig@prosa.dk
prosa@prosa.dk

FORTÆL OS

DIN MENING OM PROSA

Efter et år med nedlukninger, videomøder og hjemmearbejde kan vi forhåbentlig snart vende tilbage til en mere normal hverdag.

PROSA har modtaget ekstraordinært mange henvendelser fra medlemmerne under coronakrisen, og nu vil vi gerne høre din mening om din fagforening. Hvad gør vi godt? Hvad kan vi gøre bedre? Og hvad skal vi gøre meget mere?

Brug 10 minutter på at deltage i **PROSAs medlemsundersøgelse**, som vi udsender 17. maj, og fortæl os din mening om vores rådgivning, medlemsservice, kurser og kommunikation.

PROSA
Forbundet af It-professionelle